

СЛУЖБЕН ЛИСТ

НА ДЕМОКРАТСКА ФЕДЕРАТИВНА ЈУГОСЛАВИЈА

„СЛУЖБЕН ЛИСТ“ излегува два пати неделно. — Ракописите не се враќаат. — Огласите по тарифата. — Чековна сметка №г. 62324. — Поштарина платена во готово.

Петок, 26 октомври 1945

БЕОГРАД

БРОЈ 82

ГОД. I

Цената на овој број е 12.— дин. — Преплата за второто полугодие 1945 год. дин. 350.— Редакцијата: Бранкова бр. 20. — Телефон 28-838

781.

По повод на поставените прашања Претседателството на Привремената народна скупштина на Демократска Федеративна Југославија дава

ЗАДОЛЖНО ТОЛКУЕЊЕ

НА ТОЧКАТА 5 ЧЛЕНОТ 10 ЗАКОНОТ ЗА ВРСТИТЕ НА КАЗНИ ОД 5 ЈУЛИ 1945 ГОДИНА

Одредбите на точка 5 членот 10 Законот за врсти на казни од 5 јули 1945 година немаат никакво влијание на должината на траењето изречената казна. Напротив, должината на изречената казна е основно мерило за прилагодување изречената казна на Законот за врстите на казни. Затоа кај прилагодувањето на порано изречените казни на лесна присилна работа по прописите на Законот за врстите казни судовите ќе постапуат на следниот начин:

Лицето, кое е било осудено на лесна присилна работа до две години, ќе се смета да е осудено на исто толкава казна на присилна работа без лишување слободата. Лицето, кое било осудено на лесна присилна работа од две до пет години, ќе се смета да е осудено на иста должина на казната на лишување слободата без присилна работа, а лицата, кои биле осудени на лесна присилна работа во должина од преку пет години, ќе се сметаат да се осудени на исто толкава казна на лишување слободата со присилна работа.

22 октомври 1945 година

Београд

Претседателство

на Привремена народна скупштина
на Демократска Федеративна Југославија

Секретар,

М. Перунички, с. р.

Претседател,

др. И. Рибар, с. р.

782.

На предлог на Министерот за пољоделие на сојузната влада Стопанскиот совет донесе

УРЕДБА

ЗА ОРГАНИЗАЦИЈА НА ПОЉОДЕЛСКАТА ИЗВЕШТАЈНА СЛУЖБА

Член 1

Во цел приспособување податци за стањето и развојот на пољоделството и донесување потребни мерки поради унапредување работите околу обработување земјата и сеидбата се воведува во Демократска Федеративна Југославија Пољоделска извештајна служба.

Член 2

Органите на Пољоделската извештајна служба и нивните должности се:

1) Месен народен одбор, кој приспособува податци на своето подрачје и ги пракја на околинскиот народен одбор;

2) Околински (котарски) народен одбор составува извештај за својата околина (котар) во три примерци. Еден останува кај него, а по еден примерок на овие извештаји ги пракја секој први во месецот на Окружниот народен одбор и на земското Министерство за пољоделие;

3) Окружниот народен одбор ги контролира податците добиени од околините и составува собирни преглед за цел округ. Овие податци ќе ги пракја на Земскиот статистички уред секој 8-ми во месецот за протечениот месец;

4) Земскиот статистички уред врши обработување податците и обработените податци ги пракја на Државниот статистички уред, на сојузното Министерство за пољоделие и земското Министерство за пољоделие.

Член 3

Месни, околински и окружни народни одбори ќе ја стават во должност на месните, околински и окружни сеидбени одбори грижата околу пољоделската извештајна служба. Месни, околински и окружни сеидбени одбори ќе задолжат еден свој за оваа работа подесен член со обавување работите околу пољоделската извештајна служба и ќе го направат лично одговорен за точноста на податците и нивното благовремено испраќање.

Член 4

Се овластува Министерот за пољоделие на сојузната влада да може, во согласност со Државниот статистички уред, да пропише и инакви постапки во пољоделската извештајна служба но што се предвидени во чл. 2

Член 5

Напатствија за работата на органите на Пољоделска извештајна служба како и еднообразни обрасци за приспособување податци во целата земја ќе пропише Државниот статистички уред на предлог на Студиската комисија за пољоделска статистика.

Член 6

Оваа Уредба влегува во сила со денот на обнародување.

Бр. 1410

18 октомври 1945 година

Београд

Претседател на Стопанскиот совет,
А. Хебранг, с. р.

Министер за пољоделие,
др. В. Чубриловиќ, с. р.

783.

На основание чл. 28 Законот за бирачки списоци, а на предлог на Министерот за конституанта, Министерскиот совет на Демократска Федеративна Југославија издава

ЗАДОЛЖНО ТОЛКУЕЊЕ БР. 3 НА ЗАКОНОТ ЗА БИРАЧКИ СПИСОЦИ

Уз чл. 6 Законот за бирачки списоци.

I. — Службеници на југословенските претставителства во странство (амбасади, посланства, конзулати, војни мисии), кои имаат бирачко право по Законот за бирачки списоци, ќе бидат воведени во бирачкиот список на III рејон на град Београд. Исклучително од одредбата на чл. 20 Законот за бирачки списоци, овие лица можат да бидат воведени во бирачки список најдалеку до 28 октомври 1945 година.

Оверени изводи од бирачкиот список за службеници на поедини претставителства ќе ги достави Народниот одбор на III рејон на град Београд, преку Министерството за надворешни работи, на односните претставителства.

II. — Персоналот на пловните единици за кои се претпоставува да на денот на изборите ќе се најде на отворено море одалечено од југословенските луѓи, кој има бирачко право по Законот за бирачки списоци, ќе биде воведен во бирачкиот список на I рејон на град Сплит. Исклучително од одредбата на чл. 20 Законот за бирачки списоци, овие лица можат да бидат воведени во бирачкиот список најдалеку до 1 ноември 1945 година.

Оверени изводи од бирачкиот список, за персоналот на споменатите пловни единици ќе ги предаде народниот одбор на I рејон на град Сплит на најстариот раководител на односната пловна единица.

Бр. 896

23 октомври 1945 година

Београд

Претседател на Министерскиот совет
и Министер за народна одбрана,
Маршал на Југославија

Јосип Броз-Тито, с. р.

Потпретседател на Министерскиот совет, Министер за конституанта и заст. Министер за надворешни работи Едвард Кардељ, с. р.; Министер без портфел др. Јосип Смодлака, с. р.; Министер за внатрешни работи Влада Зечевић, с. р.; Министер за правосудие Фране Фрол, с. р.; Министер за просвета Владислав Рибникар, с. р.; Министер за финансии Сретен Жујовић, с. р.; Министер за соопштенија и заст. Министер за Босна и Херцеговина Тодор Вујасиновић, с. р.; Министер за индустрија Андрија Хебранг, с. р.; Министер за трговија и снабдување инж. Никола Петровић, с. р.; Министер за пољоделије др. Васо Чубриловић, с. р.; Министер за шумарство Сулејман Филиповић, с. р.; Министер за рударство Бане Андрејев, с. р.; Министер за колонизација Сретен Вукосављевић, с. р.; Министер за социјална политика др. Антон Кржишник, с. р.; Министер за народно здравје др. Златан Сремец, с. р.; Министер за пошти, телеграфи и телефони др. Драго Марушић, с. р.; Министер за градежи Стеван Зечевић, с. р.; Министер за информации Сава Косановић, с. р.; Министер за Србија Јаша Продановић, с. р.; Министер за Хрватска др. Павле Грегорић, с. р.; Министер за Словенија Едвард Коцбек, с. р.; Министер за Македонија Емануел Чучков, с. р.; Министер за Црна Гора Милован Ђилас, с. р.

784.

На основание чл. 90 Законот за избор народни посланици за Уставотворна скупштина (Сојузна скупштина и Скупштина на народите) издавам

ЗАДОЛЖНО НАПАТСТВИЕ БР. 4

ЗА ПРИМЕНА ЗАКОНОТ ЗА ИЗБОР НАРОДНИ ПОСЛАНИЦИ ЗА УСТАВОТВОРНА СКУПШТИНА

I

1) Службениците на постојаните југословенски претставништва во странство (амбасади, посланства, конзулати, војни мисии) ќе гласат лично на денот

на изборот во местото каде е седиштето на претставништво чии се они службеници, а во кое место има вкупно најмалку три овакви службеници. Во цел на правилно спроведување изборот најстариот по ранг службеник на дипломатско-конзуларна струка во тоа место ќе изврши следна припрема:

а) ќе свика сите службеници-бирачи на состанок на кој ќе изберат бирачки одбор составен од претседателот и два члена;

б) ќе одреди просторија во која ќе гласат сите службеници во тоа место;

в) ќе се погрижи да се благовремено прибави потребен број кутии и куглици (водејќи сметка за тоа да куглиците не мораат да бидат од гума), односно број коверти со лишчиња како и за тоа да се тој материјал благовремено предаде на бирачкиот одбор;

г) ќе се погрижи благовремено да се соопшти на потпис на сите службеници, воведени во бирачки список, бирачкото место, кандидати за кои ќе се гласа и начин на гласањето.

2) За Сојузната скупштина бирачите ќе гласаат за кандидатите на III рејон на град Београд; за Скупштината на народите бирачите ќе гласаат за земските листи на онаа федерална единица, односно обласна листа на онаа федерална единица чии се државјани.

3) Гласањето ќе се обави на начин пропишан по Законот за избор народни посланици за Уставотворна скупштина. Само тогај, ако од макар кои разлози не би можеле да време да се прибават кутии и куглици, гласањето ќе се изврши со лишчиња, и тоа на следни начин:

кога бирачот ќе влезе во просторијата во која се обавува гласање, он ќе добие од Претседателот на бирачкиот одбор еден коверат и два листиќа од кој на едниот пишува „за Сојузна скупштина“, а на другиот „за Скупштината на народите“. Со ковертот и лишчињата бирачот отиде во посебна со три страни обработена просторија (кабина) и во неја ги исполнува обата листа со името на кандидатот односно називот на листата за која гласа. Кога лишчињата ги стави во коверат и истиот залепи, бирачот излезе од кабината и предава ковертот на претседателот на бирачкиот одбор.

На постапката при гласањето ќе се применуваат сходно прописите на Законот за избор народни посланици за Уставотворна скупштина со тоа, да бирачкиот одбор омотот со записникот за резултатот во гласањето, со бирачкиот список и со списокот на гласалите ќе го предаде на најстариот по ранг службеник на дипломатско-конзуларна струка кој овој омот преку Министерството за надворешните работи ќе го упати најбргу на Рејонската изборна комисија на III рејон на град Београд.

II

1) Персоналот на пловните единици који на ден на изборот се затече на отворено море така да тој не може да гласа во местото определено по чл. 5 на Законот за бирачките списоци нити по задолжното напатствие број 1 за примена на Законот за избор народни посланици за Уставотворна скупштина, ќе гласа на својата пловна единица. Во таа цел најстариот раководилец на пловната единица ќе изврши следни припреми:

а) ќе свика ситиот персонал на пловната единица-бирачите на состанок на који ќе изберат бирачки одбор составен од претседател и два члена;

б) во колку неке биде во состојание од техничките разлози да прибави до изборот извод од бирачкиот список според задолжното толкуење број 2 на Законот за бирачките списоци, ќе повика бирачкиот одбор својата пловна единица да сочини бирачки список на персоналот држејќи се притоа нарочно прописите на чл. 3, 4 и 11 на Законот за бирачките списоци;

в) ќе определи просторија (кабина) во која ќе гласа персоналот на пловната единица;

г) ќе се погрижи благовремено да се прибави потребен број кутии и куглици (водејќи сметка за тоа да куглиците не мораат да бидат од гума), односно потребен број коверти со лишчиња, како и за тоа да тој материјал благовремено се предаде на бирачкиот одбор;

д) ќе се погрижи благовремено да се соопшти на потпис на целокупниот персонал, уведен во бирачки список, време и место на гласањето, кандидатите за који ќе гласат и начин на гласањето.

2) За Сојузната скупштина бирачите ќе гласат за кандидатите на I рејон на град Сплит; за Скупштината на народите бирачите ќе гласаат за земските листи на онаа федерална единица, односно обласна листа на онаа федерална единица чии се државјани.

3) Гласањето ќе се обави на начин изложен под I. Ако гласањето биде со лишчиња, неписмениот бирач има право со себе да поведе лице кое за него ќе исполни лишчиња.

4) Запечатениот омот со записникот за резултатот на гласањето, бирачкиот список и списокот на гласалите ќе го достави претседателот на бирачкиот одбор по најкус пат на Реонската изборна комисија за I реон на град Сплит.

Бр. 895

23 октомври 1945 година

Београд

Потпретседател на Министерскиот совет
и Министер за конституанта,

Едвард Кардељ, с. р.

785.

На основание чл. 1 и 2 Законот за заступување надлештвата, институциите, претпријатија и организациите на јавен карактер од 3 август 1945 година издавам

НАПАТСТВИЕ

ЗА ЗАСТУПУЕЊЕ МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ПРОСВЕТА НА СОЈУЗНАТА ВЛАДА И ПОДРУЧНИТЕ НАДЛЕШТВА И ИНСТИТУЦИИ

Член 1

Министерство за просвета на сојузната влада и неговите надлештва и институции ги заступуваат пред судовите и други народни власти во поглед заштита нивните имотно-правни интереси, и тоа:

Министерството-помошникот на министерот за просвета или начелникот на Општото одделение;

Државната штампарија-директорот;

Државната архива-управителот;

Државното издавачко заведение на Демократска Федеративна Југославија-директорот;

Државното филмско претпријатие на Демократска Федеративна Југославија-управителот;

Школото за телесно воспитување-ректорот.

Член 2

Директорот на Државната штампарија, управителот на Државната архива, директорот на Државното издавачко заведение, управителот на Државното филмско претпријатие и ректорот на школото за телесно воспитување можат за секој поедин случај овластуењето за заступување од чл. 1 на овоа Напатствие да го пренесат на кој друг службеник на своето надлештво.

Член 3

Сите правни актови, кои го задолжуваат Министерството за просвета на сојузната влада и под-

ручните надлештва и институции, превземен од страна на лица означени во чл. 1 и 2 на овоа Напатствие, полноважни се дури по предходното или накнадното одобрување на Министерот за просвета на сојузната влада или на органи од него овластени.

Член 4

Овоа Напатствие влегуе во сила со денот на обнародување во „Службениот лист“.

Бр. 3066

22 октомври 1945 година

Београд

Министер за просвета,
Влад. Рибникар, с. р.

786.

Во цел за што поправилно уредување детинските обданишта во градовите и индустриските места на Демократска Федеративна Југославија пропишуеме

НАПАТСТВИЕ

ЗА ОРГАНИЗАЦИЈА, СОЦИЈАЛНО ЗДРАВСТВЕНА И ВОСПИТНА РАБОТА НА ОБДАНИШТАТА ЗА ДЕЦА ОД ПРЕДШКОЛСКО ВРЕМЕ ВО ГРАДОВИТЕ И ИНДУСТРИСКИТЕ МЕСТА

I. ОПШТИ ПРАВИЛА

Член 1

Обдаништата за деца од предшколско време се социјални институции на народната власт за дневно збринување, негување и друштвено воспитување децата во време од 3—7 години на животот.

Обдаништето овозможува на работната жена-мајка активно да учествува во стопанскиот, културниот, државниот и друштвено-политичкиот живот на народот, а во исто време да подигне физички здрави и духовно јаки деца, полни животна радост и стваралачки тежњи.

Член 2

Зарад остварување целта од чл. 1 на овоа Напатствие, обдаништето се грижи:

I. Да со сите расположиви средства, плански исползуени, осигура на децата правилен телесен развој, организирајќи ја околината, уредувајќи и режимот во обдаништето така, да оно исполнува сите искања на хигиената и на здравјето на детето од предшколско време.

II. Да обезбеди на децата правилно друштвено воспитување и свестран развој во духот на тековните на народно-ослободителната борба и зарад тоа обдаништето:

а) разбудува и изградува кај децата, на живи и јасни примери, пристапни на детинското разбирање, љубав спрема нашата убава татковина и нашите слободарски народи, спрема народните херои и јунаците Југословенска армија, спрема ударниците и изградителите на нашето стопанство и културната обнова;

б) со занимливи игри и занимавања, со уметнички збор, со музика, пеење, екскурзии и прошетки во природата, со упознавање со околината, исполнува задача на правилен умни развој и уметничкото воспитување на детето од предшколско време; воспитува кај децата организираност, ги учи да се владат во колективот и заеднички да се играат; воспитува поштување спрема родителите и одраслите; ги навикнува децата исправно да употребуваат ствари со кои детето од предшколско време се ползува и да ги чува.

III. Да со својата работа дава на родителите на штикјениците жив пример за правилно домашно воспитување, негување и подигнување децата и заради

това да спроводи во самите фамилии планска културно-просветна и хигијенско здравствена работа, како и свестрана борба против детинските оболења.

Член 3

Во секое обданиште за децата од предшколско време земското Министерство за просвета преку надлежните просветни органи отвара детинска градина (забавиште).

Работата во детинската градина (забавиште) се изведуе според планот и програмот кои на основани општите напатствија на Министерството за просвета на сојузната влада пропишуваат надлежните земски Министерство за просвета.

Член 4

Работата во детинското обданиште и детинската градина (забавиште) се изведуе на мајчин јазик на детето.

II. ОСНУЕЊЕ И ИЗДРЖУЕЊЕ ДЕТИНСКОТО ОБДАНИШТЕ

Член 5

Детинските обданишта ги основаат и издржуваат:

а) народните одбори (реонски) во градовите и поголемите индустриски места и тоа во оние градски реони во кои живее голем број деца од предшколско време, на кои се потребни обданишта;

б) институции и индустриски претпријатија, во кои е на работа повеќе од 100 работнички и намештенички кои имаат деца. Овие претпријатија се должни да издржуваат обданишта за децата на своите работнички и намештенички, и тоа според задолженијата кои со Законот за заштита работниците се предвидени.

Претпријатија, институции и надлештва, кои се задолжени да оснуваат детинско обданиште можат по одобрење на окружниот или градскиот народни одбор, а уз согласност на месното синдикално веќе, да се удружуваат во цел на изградување заеднички детински обданишта.

Земските министерства за социјална политика на предлог на земскиот одбор на Единствениот синдикат на работниците и намештениците, може да донесе задолжни решенија за здружување поедини претпријатија, институции и надлештва со помал број работнички и намештенички-мајки во цел на издржување заеднички детински обданишта на територија на градот или индустриското насеље;

в) синдикални организации на поедини струковни сојузи на синдикатите на работниците и намештениците во заедница со реонскиот народен одбор;

г) секое земско Министерство за социјална политика основае, издржуе и води барем по едно свое угледно обданиште со детинска градина (забавиште), кое служи на потребите за стручно изградување управниот, социјално-здравствениот, воспитниот и останалиот обданишни персонал.

Одлуката за постојување задолженијата за оснување и издржување обданишта од точ. а) и б) на овој член донесе градскиот извршни односно окружни народни одбор а по сослушување месното синдикално веќе.

Раководење со детинските обданишта од страна частни лица и частни организации не може да се допушти, оти детинските обданишта се јавни институции на државна грижа.

Член 6

Дозвола за оснување и отварање обданишта од точ. а), б) и в) чл. 5 издава Оделението за социјална грижа на градскиот извршни односно окружни народни одбор, и тоа на основание следните задолжно поднесени податци;

а) план на зградата со точно назначена намена

на секоја просторија, како и план на детинското игралиште (овие планови мораат претходно да бидат одобрени од Техничкиот отсек на окружниот, односно градскиот народен одбор);

б) извештај на реонскиот народен одбор за бројот на децата од предшколско време на кои треба обданишно збринување во тој реон;

в) предвидени капацитет на обдаништето;

г) предлог на организационата програма на управната, социјално-здравствената и културно-просветната служба во обдаништето;

д) пресметка на приходите и расходите на обдаништето за првата година.

III. УРЕГЛАЈ НА ДЕТИНСКОТО ОБДАНИШТЕ

Член 7

Зградата на обдаништето, по можност за таа цел плански зидана или адаптирана, треба да биде на здраво земјиште, во чиста и мирна околина, со што повеќе сонце, зеленило и проветрување, со доволно пространо детинско игралиште и со засадено земјиште, кое низ целата година ќе овозможи на децата боравање и прошетка на свеж воздух.

Обданишната зграда треба по можност да е опремена со тераси — веранди, кои се непрестано поврзани со детинските дневни соби.

Член 8

При изградба на новите згради на детинските обданишта, надлежните технички органи на народните власти мораат строго да се придржуваат на прописите на земските министерства за социјална политика за зидане и уредување детинските обданишта, нарочно со обзир на запремината на просториите, минималната кубатура и останалите хигијенско-санитарни, како и управно-организациони сакања.

Член 9

Просториите на обданишта треба да одговараат на сите санитарско-хигијенски сакања, првенствено да се светли, солнчани, суви и со доволна кубатура. Распodelба на просториите треба да е практична, така да прегледноста олеснуе надзор на децата и над работата над персоналот.

Секое обданиште мора да има најмалку една болесничка соба зарад брза изолација на децата, који би се изненадно разболеле во обдаништето.

Сите внатрешни површини (зидови, подови) треба да се така изработени или адаптирани да на најлесен начин може да се одржуе нивната непрекорна чистокја, како и да се лесно пристапачни на евентуална потребна дезинфекција.

Член 10

Просториите на обдаништата во кои децата го поминуваат денот мораат да имаат средно најмалку 8 м³ воздух на секое дете.

За 30 деца се потребни најмалку две оделенија за дневно боравање од кои едно служи за трпезарија и за работа на детинската градина (забавиште) а другото за дневно боравање, игра и одмор. Обданишните оделенија за дневно боравање на децата мораат да имаат астали и столици со наслон (школски клупи се забрануваат), орман со забавно-поучни материјал и играчки. Обданишните оделенија треба да се што поестетички украсени со слики и цвеќе.

Гардеробата мора да биде надвор од дневните соби.

Член 11

Секое обданиште треба да биде снабдуено со доволни количества на намештај и други неопходно инвентарски предмети (тврди и меки ствари, трпезариски садови и прибор, кујнски садови, предмети за негување деца, играчки и педагошки помоќни средства). Сите тие предмети мораат да одговараат на определената намена, практичност на употребата и сакањата на детинската хигијена.

Намештајот мора да биде прилагоден на возрастот на децата. Секое дете мора да има засебно легало за дневен одмор, покривач, убрис, чаршав, четкица за заби, бришалка, а помладите деца свој нокјни сад. Секоја обданишна група мора да има поголем број густе чешли, кои редовно се дезинфикујат во дезинфекционно средство.

Член 12

Земските министерства за социјална политика уз соработујачка на земските министерства за народно здравје треба да пропишат подробни прописи за обданишните згради, игралишта, како и за инвентарските предмети и внатрешниот уредбај на обдаништата.

IV. СТРУКТУРА НА ОБДАНИШТАТА

Член 13

Организационата структура на обдаништата мора да се прилагоди на животните потреби на своите штикјеници, односно на работното време на нивните на работа мајки (старатели).

Член 14

Времето кое децата го поминуваат во обдаништето се определува според работното време на мајките односно старателите и се движи од 8, 10 и 12 саати дневно.

Член 15

Ако обдаништето служи на мајките кои работат во претпријатијата преку ден во две смени, и обдаништето треба да се оспособи да ги прима нивните деца во две смени.

Член 16

Во обдаништата од чл. 15 времето за одредување и отидување на децата дома мора да биде по можност така подесено, да што помалку се расипува нормалниот режим (дневниот ред) на детето во обдаништето. Бројот на децата во смените треба да биде подесен така, да се не преоптеретува една смена на сметка на другата. Бројот на децата во обете смени на една група не треба да биде поголем од 40—45 деца, а во една смена и една група не треба да биде поголем од 25. Секоја смена ја збринува и негува засебен персонал.

За да децата од две смени не би се составувале и натрупувале во чекаоницата, треба да се одвојат децата кои довојат за другата смена од децата од првата смена, така да се предавање децата на првата смена изврши дури после завршеното примање на другата смена во обдаништето.

Член 17

За децата чии родители работат и нокје можат да се организуат или посебни обданишта или посебни одделенија во редовните обданишта.

Член 18

Во обданишното одделение за деноноќни групи, односно во посебно обданиште за тие деца, се примаат само оние деца чии мајки во токот на целата недела работат во нокјна смена, а на основание на теренската контрола се докажало да кај кукјата ни нокје немаат никој на кој би могле да ги поверат своите деца. Кога мајката пак работи во дневната смена, она го донесува детето само преку ден.

Деноноќната група мора да има засебна соба за спиење и засебна соба за дневен боравок.

Член 19

Број на децата, кои деноноќно се задржуваат во обдаништата на едно место, не смее да биде поголем од 30% на целокупниот број деца во сите обданишта на истото место. Ако е бројот на децата за деноноќни групи голем, целесходно ќе биде да се за нив организува засебно обданиште. Ако е нивниот број

мал, дозволено е да се групираат во една група, и ако во тој случај морат да бидат заедно деца од разна старост. т. е. од 3—7 години.

Член 20

За слаби и рахитични деца и за реконвалесценти после тешки болести, како и за деца кои болуваат од полесни облици на туберкулозни оболеувања, можат да се организуваат специјални обданишта на санаториумски тип, или, пак, специјално одделение во нормалните обданишта (санаториумско одделение).

Член 21

Овоа специјално санаториумско одделение може да се образува единично кога во обдаништето постојат можности за потполна и трајна изолација на тие специјални одделенија меѓусебно и за нивната изолација од здравите групи деца.

Член 22

Во обдаништата на санаториумски тип, односно во санаториумските одделенија детинската исхрана мора да биде појачена и прилагодена на здравствените потреби на тие оболели или слаби деца.

Член 23

Обдаништето работи преку цела година, исклучувајќи празничните денови во кои претпријатија и институциите не работат, и одредените денови на летниот одмор, кога децата се упатуваат на опоравање и летовање.

V. ПРИМАЊЕ ДЕЦА ВО ОБДАНИШТЕ

Член 24

Примање децата во обданиште врши управникот на обдаништето на предлог на обданишната сестра и по можност на стручното мнение на лекарот.

При пријавувањето на детето за обданиште, мора да се утврди да ли постојат следните предуслови за примањето:

а) да е мајката вистина на работа преку ден ван кукјата (да се докаже со потврда на синдикалната подружница);

б) да детето не е помладо од 3 години ни постаро од 7 години (да се докаже со уверение за возраста на детето);

в) да детето нема здравствени контраиндикации за примање во обдаништето (да се утврди по можност со лекарски преглед).

Член 25

Обданишната сестра должна е да извиди кај кукјата на детето условите под кои детето живеело во фамилијата и да на основание утврденото стање поднесе свој предлог за примање детето во обданиште.

Член 26

Извидување на обданишната сестра од чл. 25 е потребно од следните разлози:

а) да се утврди да детето не довојва од инфективна средина;

б) да се извиди да ли кај кукјата вистина нема ни еден член на фамилијата кој би за време отсуството на мајката која е на работа можел вистински да прими на себе чување, негување, исхрана и воспитување, на детето;

в) да се извиди какви потреби постојат за хигиенско-здравствена и културно-просветна работа во фамилијата (точ. III чл. 2).

Член 27

Исклучително од прописите на точ. а) чл. 24 детето може да се прими во обданиште и во следните случаи:

а) ако мајката е болна или ако е на порој или во бабиње, така да не може да посвети достатчно внимание на детето;

б) ако мајката за долг период на време, со исклучителна привреѓујуќа работа во куќата е толку заземена да не може да посвети достатчно внимание на детето;

в) ако се приликите во куќата такви да од воспитни разлози или од здравствени узоци за детето е неопходно потребно да се преку ден одалечи од куќата;

г) ако е детето со смрта на мајката останало полусираче, а во фамилијата нема никој кој би вистински примил на себе чување, негување, исхрана и воспитување на детето;

д) ако е детето со смрта на обата родители дадено на подигање на старатели, а оние ќе бидат преку ден запослени.

Член 28

Задолжителен лекарски преглед на детето при примањето во обданиште има за цел да се утврди стањето на здравјето на детето и да се избегне можноста да се во обдаништето внесе инфекција.

Лекарот на обдаништето ги врши овие прегледи во засебна одаја на обдаништето, која треба да е строго издвоена од просторите каде се најдуваат обданишните деца.

Член 29

При земањето анамнеза, лекарот ќе обрати нарочно внимание на следните податци:

а) за пораните болести и сегашното здравствено стање на родителите;

б) за сегашното здравствено стање на браќата и сестрите на детето кое треба да се прими во обдаништето;

в) за сегашното здравствено стање на другите лица кои стануат во истиот стан со детето;

г) за пораните болести на детето кои се упишуат, а нарочно за прележаните инфективни болести;

д) за порано извршените цеpleња (пелцуења) и биолошките реакции кај детето кое се прима во обдаништето;

гј) за токот на сегашната болест ако детето не е здраво.

Член 30

При прегледот на детето лекарот ќе обрати нарочно внимание на следните подробности:

а) општо впечатление на детето и температура на телото;

б) преглед кожата и деловите на главата покривени со коса, поради евентуално најдување пиодермија, шуга, гливични оболеуња (трихофитија, фавус), сифилис;

в) преглед на ждрелото и носот, како и надворешниот преглед ушите (во сумнителни случаи мора да се земе брис за анализа поради евентуално пронајдување бацили на дифтерија);

г) надворешен преглед очите, при кое ќе се обрати нарочно внимание на евентуалната сумња на трахом;

д) преглед живчаниот систем, при кое ќе се обрати нарочно внимание на евентуалните знаци на имбецилност и идиотизам, како и за потешки органски оштетуења (парализи и тн.);

гј) преглед на внатрешните органи;

е) преглед полните органи, со земање материјал од вагина и чмарот кај девојчињата, за преглед на гонореја, ако постои секреција;

ж) преглед алиштата на детето (поради вошки).

Воколку кај лекарот кој го прегледува детето за упис, постои некое самнение во поглед на дијагноза, детето ќе се упати на дополнителен специјалистичен преглед во подесна санитарна институција на народната власт во истото место.

Во волку институцијата во која детето е прегледано за упишување во обдаништето не располага со сопствена лабораторија, земенит материјал за анализа ќе го прати на подесната лабораторија на соодветната санитарна институција на истото место, која е должна да ја изврши таја анализа што побргу.

Член 31

По завршениот преглед, лекарот заклучува да ли е детето способно за примање во обдаништето или не и за тоа поднесува свое стручно мислење на управникот. Својот заклучок, со точна ознака на евентуалните контраиндикации, го упишува во здравствен лист, во кој задолжително ги упишува и анамнестичките податци кои се добиени од родителите и сите резултати на прегледот на детето.

Ако лекарот нашол да детето не е способно за примање во обданиште, тој соопштува на родителите причината зашто детето не може да се приеме, и ги советува каде можат детето да го лекуваат, па да се оспособи за примање.

Упишување и примање на детето во обданиште не смее да се изврши подоцна од 2—3 дена после лекарскиот преглед.

Член 32

Забрането е да се примат во обданиште:

а) деца со фебрилни оболеуња;

б) деца со акутни инфективни оболеуња, до завршеток периодот на инфективноста;

в) деца со инфективни или паразитарни оболеуња на кожата или делот на главата покривен со коса;

г) деца со манифестни (изразени) туберкулозни оболеуња (според општиот преглед, се врши по можност и лабораториски и рентгенолошки преглед);

д) деца кои болуваат од гонореја и деца во заразен стадиум на сифилис;

гј) деца кои болуваат од трахома во заразниот стадиум;

е) деца епилептичари и деца со потешки органски оштетуења на нервниот систем (со парализи);

ж) слепи и глувонеми деца, како и деца со очигледно изразен идиотизам или имбецилност;

з) деца чие здравје од макар кои разлози побарува болничко лекување.

Член 33

Ако во обдаништето може да се организува специјална (санаториумска) група за деца заразени со туберкулоза, тогаш можат да се примат и деца од точ. г) чл. 32, те деца со клинично рентгенолошка манифестација на свежото оболеување (туберкулоза на бронхијалните жлезди, инфилтрација на плукјата или плукјниот хилус, полесна афекција на плукјната марица), а во периодот без температура и во стадиум на компензација на процесот.

Член 34

Децата со позитивна туберкулинска реакција, без свежа изразена клинично-рентгенолошка реакција, се примат во обданиште.

Член 35

Децата кои порано болувале од гонореја или сифилис можат да се примат во обданиште ако лекарот специјалиста донесол заклучок, да детето не претставува опасност на зараза за околицата и да може да биде примено во обдаништето.

Член 36

Управникот на обдаништето упишува секое примено дете во приемната книга на обдаништето. Лекарот на обдаништето после примањето одновно го прегледува секое дете, унесува податци во здравствениот лист кои редовно го води, внесувајќи историјата на развивањето на детето во обдаништето и историјата на интеркурентните оболеуња на детето во обдаништето.

Член 37

Уклонување детето од детинското обданиште се допушта само во случај ако наступат причините од чл. 32 или поради преселување родителите па се детето преводи во обданиште во друг станбен рејон.

VI. ОПСКРБА НА ДЕЦАТА ВО ОБДАНИШТЕ

Член 38

Сите деца во обданиште мораат да бидат обезбедени со исхрана која според својот квалитет и квантитет одговорува на возрастот на децата и сакањата на детинската хигијена.

Децата во обдаништето храна добиваат преку ден: најмалку три пати ако детето остане во обдаништето 8 часови, 4 пати ако остане 10 и 5 пати ако остане повеќе од 12 часови.

На штикјеникот на обдаништето кои поради болеста морал да остане дома, може по потреба да се издава обданишна храна, да се носи дома (храната во тој случај ќе ја зема мајката на штикјеникот, односно старателот или лицето кое го овластат).

Член 39

Земското Министерство за народно здравје издава подробни напатствија за изработување јеловник.

При издавањето напатствија за изработување јеловник и табели за исхрана, земското Министерство за народното здравје во поглед количеството (квантитетот) на храната, која се дава на децата во обдаништето, треба да усвои следните смерници:

а) просечна хранителна вредност (енергетичка, калориска вредност) на целодневната храна за дете од 3 години треба да износи 1.200 калории, за дете од 4 години 1.350 калории, за дете од 5 години 1.500 калории, за дете од 6 години 1.600 калории.

Во времето на зимски студени, на децата е потребно повеќе, а во времето на летните жештини нешто помалку храна од предложената просечност.

Калориската вредност се пресметува на целокупниот број на децата во обдаништето а храната се дели според возрастот и индивидуалните потреби на децата.

Бекје при делењето храна, или дур накнадно при додавањето по фтори пат треба да се води сметка за тоа да на извесни деца стварно треба нешто повеќе храна но на други (на децата кои ги прераснале врските на својот возраст, на децата кои се нарочно многу движат, на децата кои се по природа нарочно јешни, на децата кои потполно прездравеле од некоја болест, на децата кои со еден дел се хранат дома, па тој дел на исхраната им е оскуден и ти.).

По прашањето да ли децата достатчно се хранат или не, треба да одлучува и изгледот на децата (стањето на нивната ухрањеност) и нивниот осекјај на ситост и гладост; овој критериум е уште и поважен но исправна калорична сметка, но кој е ипак од голема полза, како објективна контрола на субјективните критериуми.

На дете кое еден дел храна добива дома (на пр. појадок, или вечера или обата), неке се издава тој оброк во обдаништето.

Храната за цел ден во обдаништето ќе се подели на поедини оброци така да ручокот биде најјак, првиот појадок и вечерата средна јакост, а вториот појадок (каде се дава) и ужина да бидат најслаби.

Ако децата во обдаништето се ранат 4 пати дневно, што е најподесно, храната за цел ден ќе се подели така да на поедини оброци отпаѓа приближно следниот проценат на вкупната дневна калорична вредност:

појадок	— — — — —	20—25%
ручок	— — — — —	35—40%
ужина	— — — — —	10—15%
вечера	— — — — —	20—25%

б) во поглед каквоста (квалитетот) на храната која се дава на децата во обдаништето, треба да се држи на следното:

Сите деца морат да добиваат достатчно млеко и тоа најмалку 1—2 пати дневно.

Сите деца мораат да добиват достатчно конзервиран зарзават и тазе емиш, а според сезонските можности, кад нема други сезонски емиш треба да се добијат јаболка.

Во детинската храна треба да има и путер или кајмак.

Ползувателно е да се барем секој трекј ден дава јајца или манци во кои се јајцата знатен составен дел.

Месо не е неопходно во исхрана на децата на обданишниот возраст ако децата добиват достатчно млеко, сирење, јајца, оти големи количества месо можат да бидат штетни, тоа треба да се давањето на месо многу ограничи.

Не би било подесно ако би се поголемиот дел на дневната потреба за храна покривал на тој начин што би се на децата давало големи количества леб, а штедило на други намирници; нарочно на најмладите обданишни деца, од 3—4 години, треба да се ограничи дневниот оброк на леб на 150—200 гр.

Во сезонското време кога не може да се дава храна која е богата со витамини, на децата треба да се обезбеди внесување витамини во друга форма (рибино масло, чај од суви плодови на шипови, синтетични витамински препарати итд.).

Каквоста на храна не зависи само од намирниците кои се употребени, туку и од готвењето храната во кујни, од благовременото сервирање на децата и од начинот како се сервира храната; затоа е неопходно да се на тие моменти обрката најголемо внимание.

Составувањето јеловник, составот на поедини маици и готвење храната во кујни треба да се прилагодува на месните адети на народот и навиките на децата, но тоа само во онолку мерка воколку тоа неке има штетно дејство на здравјето на децата.

По сите прашања на детинската исхрана, обдаништето мора да е во стален тесен додир со родителите а нарочно во цел да просветно и воспитно дејствува на родителите во поглед на здрав начин на рањето децата во фамилијата.

Член 40

Управникот и лекарот на обдаништето со обданишниот одбор на родителите изработуваат 15-дневни јеловници и табели на исхраната кои ги потврдуваат одделението за социјална грижа на градскиот односно окружниот народен одбор.

Член 41

На децата во обданиште мора да биде осигурано физичко негување кое одговорува на нивниот возраст и сакањето на детинската хигијена. За исправно физичко негување на децата одговорни се управникот, лекарот, заштитниот и воспитниот персонал.

Член 42

Обдаништата мораат да обезбедат на децата достатчно секојдневно боравение на свеж воздух: игри на обданишното игралиште, шетања во кругот на обдаништето или на блиските ливади, одмор (лежење и сон) во одредено време на денот на веранда или на пошумено земјиште на обдаништето и слично.

Секое дете во обдаништето мора да има потребно легало и покривач, поради одбор после ручок.

На децата мора да се обезбеди потполно и правилно исползување воздухот, водата и сонцето, изводејќи детински игри и физкултурни вежби.

Член 43

И во времето кога децата во обдаништето не се запослени со настава во обданишната детинска градина, т. е. за време јадењето, шетањето и играта на детинското игралиште, лежење во цел на одмор и тн., целокупната постапка со децата мора да биде таква да служи на нивното физичко ојакнување и правилно воспитување. Во тоа време во детинското воспитување соработува со педагошкиот персонал и медицинскиот персонал на обдаништето.

Член 44

Ако постои можност децата преку лето се праќаат во летовалишта и опоравилишта, организирани ван градот.

VIII. ОСНОВИ НА ВОСПИТНАТА РАБОТА НА ОБДАНИШТЕТО

а) Општи забелешки

Член 45

Чување здравјето и телесно и духовно воспитување кое одговорува на особините и способностите на поединото дете е главна задача на овие институции. Мајкината грижа за децата е главна линија на целокупната работа во обдаништето.

Член 46

Воспитачот мора секој пат да даде на децата побуда да се радосни. Радоста е најдобро воспитно средство. Радост при занимавањето, радост во играта, радост во учење. Радоста чини да се децата добри, послушни и дружељубиви; она отклонува мразост и непријателство.

Член 47

Воспитниот персонал мора добро да ги познава децата за кои се грижи како со обзир на нивната телесна конструкција, така и со обзир на нивниот душевни развој.

Член 48

Воспитачот мора да биде во своето опходување со децата секој пат праведен, доследен, љубазен и строг, но никојпат зловољен и превртлив. Он сам мора на децата да биде најдобар пример, а нарочно во уредноста.

Член 49

Децата треба да се воспитуваат така да постанат свесно дисциплинирани. За да се постигне ова треба да се настои децата сами да увидат што смејат, а што не смејат. Значи, кај нив треба да се развива критички дух. Тоа ќе се постигне најдобро преку обданишните пионерски организации. Децата сами ги избираат своите управи, одржуваат најмалку еднаш неделно часови на заедница, кои не трајат повеќе од 30 до 45 минути, а на кои довојда до изразување критика и самокритика. Децата тука колективно поставуваат за себе нови задачи, водат сметка за извршување старите задачи, се договараат за натфрлување по разни сектори за колективна работа, одлучуваат за награди и т. н. На заедниците присуствува воспитачот, али само како советодавно лице.

Член 50

Во случај кога поединото дете се покажува постојано непослушно, неважно, алкаво, кога непристојно се поднесува, кога чини учестани прекршувања и испади, кога во него почне да се обелоденува леност, себичност или суровост, воспитачот ќе настоји да со подесни воспитни мерки (со поука, потстакување, со пример, опомена, самокритика и т. н.) такви појави предупреди и по време искорени. Ако при тоа поуки, опомена и слично не би биле доволни, ќе се применат и построги дисциплинско-воспитни мерки. При одредување на тие воспитно-дисциплински мерки треба да се настои, да се одреди онаа мерка, која за дадениот случај е најприкладна и најподесна обданишната штикјеник да го одлучи од понатакашно вршење такви и слични иступи. При тоа треба да се имат во вид индивидуалните особини на детето според кои дисциплинско-воспитната мерка се определува. Казните се изречуваат од страна на детинскиот колектив-целата обданишна група. Секоја поруга и телесно казнување, како и казнување со ускратување оброкот на храната, најстрого се забранети.

Член 51

Најдобар успех во воспитувањето и негување децата може да се постигне кога персоналот во обдаништата помеѓу себе се помогнува, и со пожртвување, самоодречување, а пред сето со љубав ги врши своите должности.

Член 52

Воспитачева е должност да се грижи за телесни и душевни развој на секое дете. Он води деца на прошетка, на бањање, работи со нив во бавча и просториите на обдаништето, пее со децата, чита и им прикажува приказки, им помогне во вршењето разни задачи, спрема со нив програми за разни свечаности, вежба со нив телесни вежби и покретни игри, води сметки за нивниот живот дома, за нивното довојдање во обданиште и отидување кон куќите и не пропушта ни една прилика со која би можел да посматра особините на поединото дете, и на основање утврдените опаски влија на телесни и душевни напредок на секое поединото дете.

Член 53

Воспитачот на децата во обдаништето треба за секое дете да знае од каква средина довојда, што се неговите родители и како е нивниот социјален положај, бројот на децата во фамилијата и кое дете е по редот, однос на родителите спроти обдаништето, кој и како се грижи за детето и неговото воспитување и што работи детето дома, далечност на детинскиот стан од обдаништето, број и големина на станиците простории, број на постели, здравствени прилики дома, алкохол во фамилијата и други евентуални оптеретености или телесни и душевни недостатоци во фамилијата.

Член 54

Запознавање детинската околина и рассмотрување детинскиот телесни и душевни развој е потребно од два разлога: 1) олеснува на воспитачот запознавање со детето и разбирање неговите битни особини; 2) овозможува на воспитачот да правилно ги распредели децата по групите и да со нив што поарно изведува воспитна работа.

Член 55

Воспитачот треба во педагошкиот лист, во рубриката осмолување детинските особини, да бележи како влија околината на неговото самостојно мислење, каква е неговата способност за внимание, богатството на речникот и паметување, марљивост, љубов за вистина, како се изразува и прикажува, детински однос спрема игрите (кои игри му се најмили, да ли се повела на правилата на истите, жалае ли да игра водачка ролја и т. н.). Детински однос спрема учителот, родителите, браќата и сестрите, другарите во обданиште, познаниците, животињите, да ли детето воли самотија или друштво, однос на детето спроти обдаништето и поедини занимавања (кое занимавање му е најмило, каде успева без помош, каде тешко успева и ако се труди и сака, колку време му треба да е изврши задачата, кој му помогне, воспитач или постаро или помладо дете од него, машко или женско). Однос на детето според разни собитија, како детето се поднесува за време одморот, за време зимање оброкот, какви казни добива во обдаништето, зашто, како на нив реагира, да ли е пристапно на воспитното влијание и да ли има смисла за ред и чистокја во обдаништето. Типични особини на поединците, да ли тепка или има некој друг говорни недостаток, телесни недостаток, да ли жалае кавга. За нарочна способност на детето воспитачот донесува заклучци на основање детинските цртири и работи.

б) Редовно дневно занимавање

Член 56

Воспитачот е должен со својата група деца да ги работи сите работи кои се предвидени во планот на редовното дневно занимавање на неговата група.

Член 57

Од правилното организување на дневното занимавање зависи успех на работата во обдаништето.

Правилен режим на денот е најарен основ за здравје на детето и за неговиот телесни и душевни развој.

Член 58

Извесна ритмика во животот на детето е основа на целокупната хигијена на неговиот живчани систем. Од здравиот и свеж живчани систем во многу зависи правилно физичко развивање на детето и неговото телесно здравје. Во истата зависност е и духовни развој на детето и успех на сите педагошки настојања во негова полза.

Затоа е неопходно за секое обданиште да има свој јасно и подробно утврден распоред на редовно дневно занимавање и на тој распоред да се придржуе.

Член 59

Распоредот на редовното дневно занимавање го изработуе на почетокот на секое годишно време. Управителот на обдаништето во споразум со лекарот и стручниот персонал, а според напатствијата, правилниците и прописите на надлежните земски министерства.

Член 60

Со обзир на децата, распоредот на редовното дневно занимавање треба така да е составен да одговара на следните сакања:

а) ниедно занимавање, макар која врста оно било, не смее да трае толку долго да би ги довело децата до состојание на умор, а камо ли во состојание на премореност;

б) наизменичност на занимавањето на разни врсти треба да служи за одморјуење во текот на занимавањето;

в) со мењавањето занимавањето мора да се предвиди, спрема спечаленото искуство, состојанието на полесна замореност;

г) нарочно е неопходна наизменичност помеѓу занимавањата од духовна и телесна сфера, т. е. помеѓу занимавањата во педагошка цел од една страна и физичка култура, земање храна и т. сл. од друга страна;

д) како после извесен подолг период занимавања на разни врсти, настапуе општа замореност и умор, не смее да дозволме уморот да се подигне на степен на премореност, па затоа е неопходно периодите на занимавањата да бидат испрекинати со периоди на покус и подолг потполн одмор.

При изработбата на редовното дневно занимавање треба да се води сметка и за овие основни принципи: периодичност на оброците секој три и пол до четири часа, за земање секој оброк по половина саат, боравање на воздух три до четири сата дневно, дневно спиење два сата за најмладата и по еден сат за средна и постара група, сменување игрите со покрети и игрите на место.

Член 61

Пример на распоредот на редовното дневно занимавање на децата во обдаништето, во кое извесен број деца се задржуе и преку ноќ, а извесен број долази само преку ден: стануење за децата од 7,30 до 8 сати. Довогање екстерните деца за појадок и собор на сите деца од 8—9. Работа во детинската градина (забавиште), вежби, игри, занимавање на воздух, прошетки од 9—12. Ручок од 12—13. Дневни одмор (спиење за најмладата група од 13—15, а за средна и постара група од 13—14 сати. Работа во забавиштето или занимавање за најмладата група од 15—16, за средна и постара група од 14—16 саати. Ужина од 16—16,30. Екстерните деца си одат дома. За децата кои остануваат во обдаништето: прошетки, игри, занимавања, од 17—19. Вечера од 19—20. Спиење од 20 сати.

Член 62

При пропишувањето на редовното дневно занимавање ќе се води нарочна сметка:

1) за сакањата на чл. 46;

2) за најподесното дневно време за довогање и отидуење на децата а според времето на работата на нивните мајки;

3) за месните адети и навики на децата, во колку това не би било штетно по здравјето и духовниот развој на децата;

4) за годишното време, кое влијае на изборот на најподесното време за боравање на слободен воздух;

5) за реалните можности на обдаништето да пропишаниот распоред на редовното дневно занимавање постојано го приведе во дело.

в) Групирање на децата

Член 63

Правилен групирање на децата е најарен услов за правилно изведување воспитната работа.

Како во обдаништето се примаат деца од 3—7 години на животот, това ќе биде потребно да се децата со обзир на узрастот и нивните телесни и душевни способности групираат во 4 групи.

Член 64

Во првата група на најмладите се определуваат оние тригодишни деца, кои несе уште способни да можат да учествуваат во планското и програмското воспитување во детинската градина (забавиште).

Член 65

Во втората група на најмладите довогаат деца кои прават во детинската градина (забавиште) група на најмладите. Това се повеќина деца од 4—5 години на живот и оние тригодишни деца, кои се телесно и душевно така добро развиени, да можат, на предлог на лекарот, да учествуваат во планскиот и програмскиот начин на воспитување во детинската градина (забавиште).

Член 66

Во третата група се деца кои во детинската градина (забавиште) чинат средна група. Това се деца од 5—6 години и оние деца кои според својте способности во душевниот развој се упатуваат во таа група.

Член 67

Во четвртата група се децата кои во детинската градина (забавиште) се во најстарата група. Това се деца од 6—7 години на живот и оние помлади деца кои според својте способности во душевниот развој се упатуваат во таа група.

Член 68

Со првата група на најмладите, т. е. со онаа група деца кои уште не можат да бидат примени во детинската градина (забавиште), се занимаваат преку целиот ден обданишните сестри и помокјни воспитачи. Они ги хранат, бањат, перат, чешлат, водат во прошетка, изводат со нив разни телесни вежби и игри по напатствијата на лекарот и главните обданишни сестри.

Член 69

Децата кои се примени во детинската градина (забавиште), било да се оно навога во самото обданиште или во непосредната близина, се пракјаат во определено време во забавиште.

Со овие деца се занимаваат пред и после свршената работа во детинската градина воспитачите и нивните помокјници спрема планот на редовно дневно занимавање во обдаништето.

г) Работа во обдаништето

1) Телесни вежби

Член 70

Основни задачи на телесното вежбање се: обзбедување нормален телесни развој, формирање и очеличување детинскиот организам кој расте, воспитување на марљивост и усовршување детинските покрети.

2) Воспитање културно хигијенските навики

Член 71

Децата треба да се навикават на чистокјата телото и лична уредност, кај нив треба да се воспита љубав спрема чистокјата и редот во нивната околина и да се развива непрекинната активност во исполнување сето оноа што можат сама да работат.

3) Развивање на покретите

Член 72

На развивање покретите кај детето треба да се посвети грижливо внимание и да се вршат редовно и систематски. Основни задачи на овоа занимавање се развивање и усавршување елементарните покрети: одење, трчење, рипање, како и развивање активност, смелост, покретност и дисциплинованост.

Овие задачи се остварујат првенствено низ покретни игри. Оние преставујат основна форма на работата во телесното воспитање и поможујат правилно да се организуе детинскиот колектив.

4) Игра

Член 73

Играта је нарочно важна за воспитна работа во обданишта. Децата треба да се што повеќе играат на чист воздух по дворот.

Секоја игра која се изведуе по определен план, влијае на душевни и телесни развој на детето. Децата постанујат телесно и духовно поспремни, се научујат брзо да чујат, поарно да пазат, правилно да схватат, сами да одлучујат и сновојат во различни ситуации. Со игра се развива и смисал за заеднички живот, па влијае и на карактерот на детето.

Член 74

Играта и запослување на детето треба така да се подеси да одговараат на узрастот на децата и на нивните душевни и телесни способности. Покрај ова треба да се води сметка за тоа да играта и запослувањето несе од више еднолични и на децата досадни. Треба да се погрижат за разноврсност на играта.

Се препоручујат игри со покрети, игри со пеење, игри со кукли и со разни играчки, игри за асталот и разни друштвени игри.

Децата треба за игра да се групират и на секоја група да се одреди место за игра.

На тој начин можат сите деца истовремено да се запослат.

5) Соработување на децата

Член 75

Покрај играта е важно воспитно средство соработување на децата. Овоа се постигне на тој начин што на децата прво се објасни ред и начин на работата и запослувањето во обдаништето, па тогаш од нив се сака да и они сами се грижат и сами во определено време да свршујат дневни работи. На децата не треба секој пат да се наредуе што треба да учинат, но децата се советујат, нарочно во поставителните групи, да од својата средина избирајат другари кои ќе се грижат за ред и поделба на работата во поедини групи. На овој начин децата најарно ќе научат да сванат одговорноста за ред и изведување работите, и, што за извршување работата е многу важно, децата почнујат да разбираат почеток, настапок, тешкотии и ред во кој треба да се изврши секоја работа.

Овакав успех може да се постигне кога воспитниот и наставниот персонал строго води сметка, секоја работа да се изврши во ред, чисто и правилно па се при тоа пази на ред и на чистокјата на телото, оделото, обукјата и т. н.

6) Цртање, моделување и работа со друг материјал

Член 76

Во тесна врска со играта се и овие занимавања: цртање, моделување и работа со друг материјал, како што е артија, картон, дрво, песок и др. Оваа работа во ствар е една форма на дидактична игра. Детето не само да ужива во изградбата на својте творења, но со нив може веднага и да се игра.

Овие форми на занимавање донесуат на децата многу радости и задоволства, а покрај ова тие занимавања убрзујат на многу ефикасен начин општиот духовен развој на детето. Под правилното раководство на воспитачите оние подстакнуват развојот на стваралачки сили кај детето, оние влијаат на стварање уметнички вкус, развиват кај детето моќ на запазување и схватање, активност, воља, упорност и морална способност за совладување препреките. Освем тоа оние развиват кај децата смисал за мерење од око, појатие за форма, боја, големина и простор.

Поставање задачата кај овоа занимавање може да се изведуе на овој начин: 1) на детето се дава потполна слобода да само одреди што ќе црта или уработи; 2) секоја група на деца заеднички и слободно сама за себе поставуе задача; и 3) воспитач определуе задача.

На часовите за цртање по слободен избор треба да се остави на децата да слободно, секое за себе, одреди предмет и техника на работата, оти само на тој начин ќе се дојде до значителни детински цртежи, на основање на кои може да се открие стваралачка способност на поедино дете.

Целта на работата во обдаништата несе изработувачка на некои нарочни предмети, но увеличување стваралачките способности и воља за стварање. Децата се вежбат во раковање со чекич, клешти, клинци, игли, ножици и со конец, а нивните работи секој пат треба да се индивидуални, т. е. такви какви децата ги замислујат и какви они сами можат да ги изработат. Материјал кои децата употребујат е папир, картон, остатоци од волна, ткаенина, прегја, празни кутии од кјибрит и од цигарети и друг материјал кој лесно се набавуе и не стои многу.

Треба да се избегнуе изработување предмети без цел или да се работи само овакви ствари кои децата можат на некој начин да ги употребат.

7) Прошетки и екскурзии

Член 77

Во врска со играта и запосленоста на децата во обданиште, треба посебно да се истакне воспитната важност на прошетките и екскурзии.

Кога год е возможно децата треба да се водат во прошетка и на екскурзии. Оние морат да бидат секогаш плански организирани и правилно изведени. Воспитачот на нив со сходни постапки, во цел на развивање способноста на запазување, ќе ги потстакнуе и привикнуе децата да уочават карактеристични форми и хармонија на боите во природа, ќе обратат внимание на децата на основните знаци на предметите, на нивната боја, големина и др.

После завршените прошетки и екскурзии децата на часовите на занимавање опишуат, цртат, моделуат или работат од прикладен материјал оноа што виделе на шетњата: пејсаж, поле, шума, река, село, кукја, дрвја, цвекјина, птици, плодови и др.

8) Запознавање со природата

Член 78

Запознавањето со природа го обогатуе детето со снажни впечатленија и конкретни престапи за животта на природата, прошируе хоризонтот на детето

и поможе така во изградувањето неговото мислење и збор. Овоа занимавање на најпотполн начин влија на правилно душевно развивање на детето.

Убавината на природата, богатството на нејзините форми, боји и звукови, нејзината сликовитост и динамичност, не само да го привлече детинското внимание и им донесе радост во гледањето, туку им ги изоструе чулата и развива творческа способност. Освен това со упознавање со природата, снажно се потстакнуе и усовршуе уметничкото воспитување на детето.

Запознавањето со природата треба да ги оствари овие задачи:

а) да го развие интересот на детето и детинската способност за запазување; да го разбуди кај детето тежнението за создавање и да со това влија на развивање чулата и на уметничко воспитување на детето;

б) да им дава на децата основни престапи за природните појави и да отстрануе сујеверје и предрасуди кои често пати се појавуваат кај децата;

в) да ги навикне децата да негуваат биљки и животињи и да ги воспитуваат да внимателно постапуваат со нив.

9) Катче на природа

Член 79

Најарен начин за запознавање со природата е непосредно гледање нејзините појави. Во обдаништето в село на воспитачот му се пружа можност да гледа со децата работи в поле, бавчи, градини во разни годишни времиња, да гледа домашни животињи на пасење, в поле, в стајите.

Во обдаништата во градот треба да се форсираат прошетки и екскурзии во поблиската околина да би им се на децата овозможило да со непосредно гледање стекнат правилни престапи за природните појави.

За да би се кај децата воспитувало внимателното опходување со живите бијќа (животињи и биљки) треба да им се дава на децата, според нивната способност и снага, работи во врска со негување животињи и биљки. Во овие работи не се развива кај децата само способност на гледање, туку и осекјање на одговорност.

Во таја цел треба во секое обданиште да се организуе т. зв. катче на природа, детинска градина и цвеклјак.

Во катчето на природа можат да се држат животињи кои се занимливи за децата (рипчиња, птици, веверици, јеж, желка итн.). Во катчето на природата спаѓаат и разни собни биљки со разни лисја и цветови. Катчето на природа се потполнуе и менуе со нови животињи и биљки според годишното време.

За градината и цвеклјакот се собираат типични биљки од дотичниот крај, а кои не барат многу нега.

Кај децата се одржува интерес за биљки и животињи во катчето на природа на тој начин, што на децата под надзор на воспитачот се поверува да ги пазат и негуваат биљките и животињите.

10) Музичко воспитување

Член 80

Музичкото воспитување има за цел да воспита кај детето интерес за музика, да му го развива слухот и музичкото паметење и да воопште потпомогне на музичкото развивање на детето од претшколското време. Упоредно со това музичкото воспитување помогнува во изградувањето на ведро и радосно расположување кај децата, развива кај нив љубов спроти нашата татковина, нејзините водачи, хероји и великани, помогнува на организацијата на детинскиот колектив, развива осекјајни живот, творческа фантазија, внимание, отсечност и изразитост во покретите.

Овоа воспитување се изводи во форма на слушање музика, пеење и покрети уз пратење на музиката.

Музичкото воспитување (слушање музика, песни и покрети уз пратење на музиката) треба да влезе во секојдневниот живот на обдаништето. Овоа треба да

се изводи во сите занимавања и работи дека може да се оствари, за време игри, во прошетка итн.

Музичкото воспитување може да се изводи уз пратење на пијано, или други инструменти (виолина, армоника, гитара итн.) уз пеење на воспитачот, со помоќ на грамофон и радио.

Се изводат песни и народни игри (плесови) пристапачни на децата. Треба да се исползуваат пристапачните песни и игри на сите југословенски народи, а по можност и на други словенски народи.

11) Развотој на зборувањето

Член 81

Развивање зборот спаѓа во ред на основните воспитни задачи, за това на зборот треба да се посвети нарочно внимание. Да би можол да ги учи децата на правилно зборување, зборувањето на самиот воспитач треба да биде во секој поглед беспрекорно. Он мора да пази на своето зборување, да го стално усовршува, да би му било граматички правилно по содржајот и граѓата, изразито и сликовито.

Големо внимание треба да се посвети на зборувањето на децата. Се што детето зборува, нека зборува разговорно. Погрешките во зборот треба веднага да се исправуваат. Никој не смее детето да го кара поради неговите зборовни грешки и неправилности, ами детето треба да се советува, храбри и навикнува на правилно дишење, оти правилното дишење е најповеќе пати узрок на зборовните грешки и да му се скрене внимание да пополека и гласно изговорува оние зборови во кои прави грешки. Ако се појавуваат грешки во зборувањето поради неправилното отворање устата и неправилното поставување јазикот, тогај детето треба да научи това а по това да ги вежба зборовите кое детето не ги изговорува правилно. Никогаш не треба да се вежба зборување само на поедини гласови, туку секојпат со зборови во кои се најдуваат гласови кои детето неправилно ги изговорува. Исто така овие вежби не смеат да бидат долготрајни, да се детето од нив заморува. До успех се дојдува само на основание чести вежби, кај кои се воспитачот и детето добро расположени. На тој начин воспитачот ќе постигне, да го направи зборувањето на детето јасно и разбрано за околицата; да обогати и прецизира речникот на детето, да го направи зборот на детето поубав со обзир на неговата граѓа; да развие изразитост, сликовитост и дотераност на зборувањето на детето и да развие кај детето способност да зборува слободно пред други деца и одраснали и да сослушува други.

Во развивањето на зборот треба често пати да се применуваат слободни зборови на децата меѓусебно и со воспитачот. Треба да се развива и вешто потстакнување и прикажување куси текстови со целата група деца (групно зборување). Детинското прикажување е многу погодна средство за развивање зборувањето. Децата треба што повеќе да се потстакнуваат да сами зборуваат. Не треба да се прекинува детето во зборувањето. Кога е завршило, тогај дури му се исправуваат грешките кои ги направило во зборувањето.

Читање и декламирање стихови поможе изградување сликовитоста на детинското зборување и обогатување неговиот речник. Прикаски и бајки даваат совршени обрасци на просто, изградено, сликовито и изразито зборување. Освен това оние снажно влијаат на развивање фантазија кај детето и прошируваат неговиот хоризонт.

Многу важно средство за развивање зборувањето се слики и добри уметнички книги за деца. Секое обданиште треба да има збирка добри слики и добри книги за деца од претшколско доба.

12) Развотој на основните математски претстави

Член 82

Игри, работи со разен материјал, прошетки, работи во катчето на природа и слики можат многу згодно да се исползуваат да детето дојде до основни

математски претстави. На предметите од непосредна околина децата научуваат, што е многу а што е малку, се навикнуваат на редот на броевите, разликуваат големина и тежина на ствари и нивната форма, добиваат претстави за просторни односи и основни појмови за време: ден, ноќ, денеска, утре, вчера, годишно време и, најпосле, се запознаваат со сатовите. Овоа занимавање има големо значење за умниот развиток.

VIII. УПРАВА И ПЕРСОНАЛ НА ОБДАНИШТЕТО

A. Управник

Член 83

Со обдаништето управува управникот. Тој е непосреден старешина и одговорен наредбодавец.

За управник се поставува учител-ка на основно училиште со свршен курс за работа со деца на претшколско време и најмалку со двогодишна практична работа во некоја институција за социјална, здравствена и воспитна заштита на децата. Исто така за управник на обдаништето можат да се постават со конкурс избрани лица со најмалку свршена средна школа или свршен курс за работа со деца од претшколско време и со практична работа во некоја институција за социјална, здравствена и воспитна заштита на децата.

Член 84

Управникот на обдаништето го поставува и отпушта градскиот (односно окружниот) народен одбор, а потврдува земското Министерство за социјална политика.

Член 85

Управникот на обдаништето:

а) раководи одговорно со целокупната работа на обдаништето;

б) организува работата на воспитачите и помокните воспитачи, систематски ја надзирава таа работа, посетувајќи лично детинските групи и проверувајќи плановите на работата на воспитачите;

в) се грижи за поголеми општата и стручната спрема на воспитачите;

г) обезбедува на обдаништето потребни средства кои му припаѓаат за издржување и се грижи за составување и извршување пресметка на обдаништето и одговара за правилно трошење средствата во строга согласност со пресметката, потврдена од страна на надлежниот народен одбор. Поради това организува правилно водење на паричното и материјално-стопанско работење, придржувајќи се на прописите со кои е регулирана работата на државното сметководство;

д) Обезбедува достаточна и разноврсна исхрана на децата, грижејќи се да онаа по количество и квалитет одговара на прописите за исхрана на децата на соодветниот возраст во обдаништето, кои прописи ги издава земското Министерство за народно здравје;

е) обезбедува потребни услови за ојакнување детинското здравје (освистување правилното уредување на обдаништето, организација на одјувањето на децата на летоване, уредно спиење на децата по пладне и др.);

ж) обезбедува исполнување санитарско-хигиенските прописи и превзема потребни мерки за благовремено поправање зградата на обдаништето;

з) предлага на градскиот (окужниот) народен одбор поставување и отпуштање економот и магационерот како службеници на надлежниот градски или окружен народен одбор и самостојно прима на работа и го отпушта помокниот персонал (куварицата, перачката итн.), строго придржувајќи се на соодветните законски прописи за регулирање работни односи;

и) обезбедува благовремено исплатување платите на персоналот и заработените награди на работниците на обдаништето;

и) организува културно-просветна и хигиенска пропагандна работа помеѓу родителите по прашање за воспитување на децата и поарнување животот на децата во фамилијата.

Член 86

Во интерес за што поарна организација на работата и што поуспешна заштита на децата, управникот на обдаништето:

а) свикнува еднаш неделно конференција на обданишниот персонал;

б) се грижи да за работата во обдаништето ги заинтересува и привлече детинските родители;

в) одржува врска со месните државни власти и институции;

г) по прашањата за унапредување обдаништето најтесно соработува со реонскиот народен одбор, синдикалните организации, реонските одбори на Црвени крст, АФЖ и УСАОЈ.

Член 87

Управникот на обдаништето во целокупната своја работа се раководи со највисоките интереси на народот и државата како со тековини на народно-ослободителната борба, придржувајќи се на прописите на правилникот, донесени на основание на овоа Напатствие, потоа на здравствените прописи на Министерството за народно здравје и програмско-методските прописи и напатствијата на Министерството за просвета.

Член 88

Управникот распоредува и ја координира работата на целокупниот обданишен персонал така, да се што порационално исползува работната снага на персоналот за правилна и успешна работа на обдаништето.

Бројот на стручниот педагошки и медицински персонал како и помокниот персонал, се утврдува на секое поединечно обданиште според нормите кое ќе ги пропишат земските министерства за социјална политика во согласност со земските министерства за просвета и народно здравје.

B. Лекар

Член 89

Лекарот на обдаништето кој по можност треба да е педијатер по специјалност има овие должности:

а) секоедневно мора да изврши лекарска визита кај сите деца во обдаништето, да пронајдува, издвојува и лекува болни деца во обдаништето;

б) се грижи одговорно да се проведат сите потребни хигиенски мерки во обдаништето, а нарочно мерки на предохрана од заразни болести во обдаништето (дезинфекција, дезинсекција, изолација итн.) како и сите профилактични мерки кај децата;

в) врши периодично а најмалку три пати годишно (при примањето на детето, в зима и в лето, пред одјувањето на децата на летоване) систематски преглед на сите обданишни деца;

г) обданишните деца кои поради болеста не можеле да дојдат во обданиште ги лекува кај нивните куќи, ако не им е обезбедена лекарска помок од друга страна;

д) организува и спроведува пелцување на децата против разни оболувања (големи сипаници, дифтерија, тифус, туберкулоза и др.);

е) раководи систематски со контролата на здравјето на децата и нивниот физички развиток (редовен преглед на децата, мерење секој месец, антропометриски мерења и др.);

ж) издвојува од општата група оние деца на кои им е потребно специјално лекување и ги праќа во соодветна институција на лекување а подоцна по повратокот од лекување, систематски се грижи за нив во обдаништето;

з) раководи со систематскиот надзор над хигиенското стање на обдаништето (нарочно на кујната и магацинот на храната како и за целата зграда, дво-риштето, нужникот, игралиштата итн.);

з) врши стален и одговорен надзор над квалитетот на детинската исхрана и составуе јеловник во споразум со управникот и одборот на родителите;

и) раководи со планското спроведување на здравствено-просветната работа кај родителите, воспитачите и техничкиот персонал на обдаништето по прашање на здравственото подигање и личната хигијена кај детето за превентивна заштита од заразни болести, за хигиенско одржување просторите и др.

В. Обданишна сестра (детинска негувателка)

Член 90

Обданишната сестра мора да има потребна стручна спрема стечена во школа за сестри нудиљи или за детински негувателки или на курсеви за оспособување заштитни сестри.

Должноста е на обданишната сестра:

а) да помогне на обданишниот лекар во амбулантата при прегледување децата и да спроведуе неговите наредби кои се односуат на негуењето на оболелите деца и на превентивна заштита на здравите деца;

б) да се уз соработујачка на воспитачот грижи за негуење и хигиената на обданишните деца (децата да ги мие, бања, чешла, чисти, преоблече, облече, рани итн.);

в) да будно гледа на сите евентуални знаци на оболуењето кај децата; да на самњивите деца мери температура, да децата кои се самњиви за заразни оболуења веднага ги изолира, да ги спроведуе сите мерки на првата помоќ на оболуењето и да во секој случај на озбилено оболуење или самнителност на зараза веднага го обавести обданишниот лекар;

г) да врши постојани теренски обиколки на детинските фамилии и утврдуе општите социјални и здравствени прилики на фамилиите чии децата се во обданиште и да створуе и одржуе врска помеѓу родителите и обдаништето по сите здравствени прашања на штитеникот (со стручни совети помогне на детинските родители околу домашното негуење, правилна исхрана и хигиенско воспитување децата; под раководство на обданишниот лекар спроведуе систематски и планска хигиенско-здравствена работа во детинските фамилии итн.);

д) да соработуе со сите органи на обдаништето во одржување општа хигиена на обдаништето и, по напатствијата на лекарот и по овластуењето на управникот да врши стален надзор над работата на техничкиот персонал (куварици, перачки и др.), нарочно во поглед при зготвување храна и одржување чистокја;

е) да помага на воспитачите во нивната работа. Кога во иднина ќе се изгради достаточен кадар на обданишниот персонал, нарочно на обданишни заштитни сестри, помоќни заштитни средства и детински негувателки, тогаш со напатствија на земските министерства за народно здравје ќе се изврши поделба и спецификација на нивните должности.

Една обданишна сестра може да се грижи најповише за 30 деца.

Работно време изнесуе 8 часови дневно или 6 часови нокје.

Во обданиште со повеќе од 120 деца, се поставуе главна обданишна сестра која раководи со работата на сите обданишни сестри.

Г. Воспитачи

Член 91

За изводување воспитната работа во обдаништето се поставуат:

За воспитачи:

а) стручни забавиљи (воспитачици-чи);

б) учители-ки на основните училишта кои свршиле курс за воспитачи во институции за социјална, здравствена и воспитна заштита на децата од предшколско време;

в) лица со свршена средна или на неа рамна школа и со свршен курс за воспитачи во институции

за социјална, здравствена и воспитна заштита на децата на предшколското време.

За помоќни воспитачи се поставуат лица со најмалку четири класа гимназија и свршен курс за воспитачи во институции за социјална, здравствена и воспитна заштита на децата од предшколско време.

Стручна изграденост и работно искуство на воспитачот и помоќниот воспитач, нивна социјална свесност и оданост кои придобивките на народно-ослободителната борба, непомирљивост спроти непријателите на народот и љубов спрема препоредната слободна татковина се залог на вистинската воспитачка работа со децата во духот на единство, љубов и напредок на народите на Демократска Федеративна Југославија.

Член 92

Воспитниот персонал под лична одговорност се грижи за воспитување животот и здравјето на секое дете од определената му група деца, раководејќи се во својата работа со програмско-методските напатствија и правилници кои на основание на овсз Напатствие ги донесуат земските министерства за просвета, социјална политика и народно здравје. Нарочно е должно да:

а) грижливо и внимателно бди над интересите и потребите на секое дете од својата група;

б) исполнуе сакањата на лекарот во врска со предохрана и ојакнување здравјето на детето, а нарочно се грижи за спроведувањето сите потребни мерки во врска со негуењето децата, за чистокја и уредност на својте штикјеници, за нивната уредна и правилна исхрана, за условите на детинскиот попладневен и нокјен одмор (спиење), воопште во сите појави кои можат да влијаат на физичкиот развој и здравствено стање на поверените му деца;

в) марљиво се припремуе за воспитачка и културно-просветна работа со децата;

г) учествуе во работата на педагошките векја, кои ги свикуе управникот на обдаништето;

д) се советуе со родителите за воспитување децата во обдаништето и во фамилијата и спроведуе систематски и плански културно-просветната работа во фамилиите на децата од својата група;

е) составуе планови и извештаји за својата работа со децата;

ж) грижливо води педагошки лист за секое дете за неговото друштвено и духовно развивање, проучуе способностите на децата, внесуе во педагошкиот лист сите промени кои би настапиле, како и своите запазувања и предлози во поглед на понатакашното воспитување децата.

Секој воспитач задолжителен е да ја систематски усовршуе својата спрема.

Воспитачот работи под раководство на управникот на обдаништето и одговорен му е за својата работа.

Помоќните воспитачи работат по напатствијата и под надзор на воспитачите и управникот на обдаништето.

Воспитачите и помоќните воспитачи кои работат во детинската градина (забавиште) на обдаништето должни се да се придржуат на планот и програмата на работата во детинската градина (забавиште), кој на основание општите напатствија на сојузното Министерство за просвета ги пропишуе земското Министерство за просвета.

Работно време за воспитачот и помоќните воспитачи во обдаништето е 8 саати дневно.

Д. Економ

Член 93

Економот, кои мора да има најмалку четири класа средна школа или на неја рамна стручна школа одговорно ги врши следните должности:

а) сите работи околу прибавување и правилното распределување животните намирници и останала стока потребна во обдаништето;

б) одговорно ракуе со определените парични средства;

в) се грижи за правилна организација на исхрана и одговара за квалитетот на храната;

г) се грижи за правилно чување имотот и инвентарот на обдаништето;

д) одговорен е за противпожарните мерки во обдаништето и за благовремена мерка за оправка зградата, просторите и инвентарот;

гј) се грижи благовремено да се набави огрев;
е) изнајдуе начини да уз соработувачка со обданишните родителски векја реонскиот народен одбор, реонските одбори на АФЖ и УСАОЈ и Црвениот крст прибавуе со доброволни прилози дополнски количини храна и детинска обукја.

ж) организира и контролира работата на техничкиот персонал по напатствијата на управникот.

Економот работи под надзор на управникот на обдаништето и е одговорен пред него.

Член 94

Требуење храна, огревен материјал, обданишен инвентар и санитетски материјал, економот врши преку реонскиот народен одбор, односно од магацинот на економатот Одделението за социјална грижа на надлежниот градски (окружни) народен одбор.

Исклучително непосредно се набавујат и од обданишната рачна каса плаќаат само оние потреби кои не можат да се добијат преку реонскиот народен одбор, односно од магацинот на економатот на Одделението за социјална грижа на надлежниот градски (окружни) народен одбор.

Цената за непосредно купениот материјал економот секојпат званично ќе овери во реонскиот народен одбор.

Економот е одговорен ако набавката на намирници и други потреби не се обави бргу и поволно и ако потребите на обдаништето во соодветна количина не се обезбедат.

Во обдаништата од точ. б) и в) на овоа Напатствие требуењата се вршат преку управата на претпријатијата, односно преку синдикалната организација, која издржуе ова обданиште.

Член 95

Сите намирници и ствари примени преку реонскиот народен одбор, односно од економатот на Одделението за социјална грижа на градскиот (окружниот) народен одбор, непосредно набавени или добијени во форма на доброволни прилог, мораат уште истиот ден да бидат предадени во магацин и укнижени во магацинска книга, која мора да се слага со требуењата, исплатените сметки, парични книги и стањето во магацинот.

Економот поднесуе секој 30 дена на управникот на обдаништето а овој спроведуе преку реонскиот народен одбор на Одделението за социјална грижа на градскиот (окружниот) народен одбор подробен извештај за примање, набавка, издавање и залихата на стока во магацинот.

Гј. Магационер

Член 96

Магационерот на обдаништето е одговорно лице за намирници, стока и ствари сместени во магацинот.

Магационерот води магацинска книга, од која веднага и лесно се гледа постојаното стање на магацинот: кому е што издадено, односно од кого е што примено, како и колкава е постојекјата залиха на намирници и друга стока.

Издавање од магацин врши магационерот на основание дневното требуење, потпишано од управникот и лицата кои го примаат требуениот материјал.

Чување ствари-стока во магацинот го врши магационерот.

а) со одвојуење и разврстуење по сорта стоката, така да е одвоено сместена текстилната стока, одвоено потрошниот материјал, посебно животните намирници, разврстани и сортирани со сорти;

б) со често проветруење и преместуење намирниците и стоката;

в) стоката во магацинот мора да биде така сложена да се избегне секоја штета и евентуално расипуење.

Е. Кувар

Член 97

Куварот на обдаништето, кои одговара за работата и работење во обданишната кујна, има следни должности:

а) да секојдневно прима требуење намирници од магацинот;

б) да сите примени намирници ги утросуе по унапред пропишаниот јеловник во кујната и това на оној ден за кој се намирниците и требуени. Не смее во кујната да се створуат никакви резервни храни, нити смее во обдаништето да се имаат свои частни намирници;

в) да прави маици вкусни и чисто;

г) оброците да бидат секој пат топли и на време зготвени;

д) да одржуе ред и чистокја во кујната на обдаништето.

Куварот одговара за работата и работењето на персоналот кои му е ставен на работа во кујната, праведно распоредујќи должностите им и барајќи од нив да определена работа ја вршат на време. Нарочно обраќа внимание на чистокја и уредност на персоналот на кујната, па сите евентуални запазуења за неуредноста на персоналот усмено ги доставуе на управникот на обдаништето.

Секој 15 дена поднесуе на управникот извештај за количеството на утрошените намирници. Уедно поднесуе прописаните јеловници на увид. Води сметка за уредноста, распоредот на обедите и чистокјата во колективната трпезарија. Нарочно внимание обраќа на чистокјата на садовите и приборот за јадење.

Надзор над чистокјата и редот во колективната детинска кујна и трпезарија го вршат сестрата и лекарот на обдаништето.

Ж. Помокјен персонал

Член 98

Помокјниот персонал на обдаништето (помокјна куварица, перачка, чистачица и др.), работи според наредуењата и напатствијата на управникот на обдаништето а по правилата на внатрешниот ред на обдаништето, кои ги пропишуе управникот на обдаништето.

Член 99

Во цел да работата на обданишниот персонал дава што поголема полза по децата, дневниот ред е неопходен од следните разлози:

1) едино во институции каде точно се знае каде има и кога има да се заврши извесна работа на персоналот е во стање да се концентричен напор на сите свои сили дава од себе својот максимум;

2) едино во такви институции на персоналот може да преостане доста точно време за одмор после свршената работа, а во одмореност на персоналот е неопходна по децата, оти одмореност на персоналот помалку се разболуе, помалку дојдуе во опасност да постане нервозен и мрзоволен, помалку е расејан и помалку му се подкрадуат грешките во неговата работата;

3) едино во таква институција е овозможено систематско и беспрекорно соработуење на целокупната екипа на персоналот, што е во голем интерес на децата;

4) едино во таква институција работите можат така да се распоредат да еден дел на персоналот не е преоптеретен со работа во полза на останалиот дел;

5) едино во таква институција може објективно да се отцени постојаната способност на персоналот за поверените му работи, неговата исправност во работата, вредноста и ревност;

6) едино во такви институции можат бргу и објективно да се уочат лица кои се неспособни, површни, несредени, немарни, мрзливи, кои се незналици, кои сакаат да го префрлуат својот дел на грижата на друго, на кои недостануе осекјај на одговорност, на кои недостануе секоја способност на сопствена иницијатива и пожртвување и на кои недостануе способност на самодисциплина и способност на подредување индивидуалните интереси и сакања на интересите и дисциплината на колективот;

7) едино од таква институција можат неподесните лица на персоналот да се одалечат на време, т. е. пред но што нивната погрешна работа или нивното неработење биле во стање да нанесат на децата поголеми штети.

Член 100

Целокупниот персонал на обдаништето мора да биде при примането и повремено, најмалку 6 месеци, лекарски прегледан. Лица оболени од туберкулоза, трахома, сифилис и гонореја во заразен стадиум не можат да бидат запослени во детинското обданиште.

Член 101

Персоналот кои постојано работи во обдаништето има право на храна за која плаќа 50% од ефективната стојност.

IX. ИЗДРЖУЕЊЕ И ИМОТ НА ОБДАНИШТЕТО

Член 102

Обдаништето како самостојна јавна институција се издржуе:

а) од средствата на надлежниот народен одбор, индустриското претпријатие, синдикалната организација или земското Министерство за социјална политика (чл. 5 точ. а—г);

б) од доприносите на детинските родители според чл. 105 на овоа Напатствие;

в) од евентуалните доброволни прилози или помоќи на народните организации: од одборот на Црвениот крст, АФЖ и УСАОЈ.

Член 103

Доприносот од точ. а) чл. 102 не смее да биде помал од 70% на сите издодотци на обдаништето и мора да биде уредно и на време доделујан на обдаништето и това било парични износи, било во намирници и останали обданишни потреби.

Член 104

Секое обданиште мора да има своја годишна пресметка (буџет) на расходите и приходите на обдаништето.

Обдаништата, кои ги издржујат претпријатијата и синдикалните организации предвидени во точ. г) и в) чл. 5 на овоа Напатствие, поднесујат своја пресметка на одобрување на Отсекот за заштита децата на Оделението за социјална грижа на градскиот, односно окружниот народен одбор.

Буџетот на обдаништата се установе според образецот на буџетот за обданишта, кој пропишуе земското Министерство за социјална политика во согласност со Министерството за финансии.

Трошењето на одобрените кредити се врши по писмени наредби на Управникот на обдаништето, кој е одговорен повелбодавец.

Член 105

Делот на родителите во расходите за издржување детето во обданиште (опскрбна такса) ќе се смета според вкупната заработувачка на детинската фамилија т. е. таткото и мајката — а кога нив ги нема, според заработувачката на роднината или старате-

лот кој детето го издржуе — како и според бројот на членовите на фамилијата кои од таја заработувачка се издржуваат.

Опскрбната такса за едно дете не смее да биде помала од 20% ни поголема од 35% од делот на фамилијарната заработувачка кој довоѓа на еден член на фамилијата.

Поблиски одредби за висина и пресметане обданишната опскрбна такса ќе пропише земското Министерство за социјална политика во споразум со земскиот сојуз на синдикатите.

За децата кои станујат во обдаништето деноноќно, опскрбната такса се поголеми за 25%.

Ако детето се навоѓа во санаторијумска група или санаториумско обданиште, како и кога обданишните деца се на летење, опскрбната такса се поголеми за 50%.

За децата чија мајка или татко е припадник на Народноослободителната војска таксата се смалуе за 25%. За децата чији татко или мајка е инвалид од народноослободителната борба, опскрбната такса се смалуе за 50%. За децата чији татко или мајка изгубиле живот во народноослободителната борба опскрбната такса се смалуе за 75%. Ако изгубиле живот обата родители, за детето несе плаќа опскрбна такса.

За децата чија мајка работи во едно претпријатие или една институција на непрекинато 5 години, опскрбната такса се смалуе за 15%, а после 10 години е прекината работа за 25%.

Пензии и алименти кои родителите добива за детето, при одредувањето опскрбна такса се засметујат во фамилијарната работувачка. Алиментите, кои таткото плаќа, се одземаат од фамилијарната заработувачка.

Член 106

Целиот покретен и непокретен имот на обдаништата (зданија, инвентар, библиотека и др.) со кои обдаништето се служи преставуе народен имот за кој во се важат прописите на Законот за заштита народните имоти и за нивното управување.

X. ОДБОР НА РОДИТЕЛИТЕ

Член 107

При управата за обдаништето се организира одбор на родителите, кој поможе на управникот да спроведе во живот мерки за активизација и поарнување квалитетот на работата во обдаништето.

Одборот на родителите нарочно има за должност:

а) вршење преку дежурниот член секојдневен надзор над правилното потрошување намирниците, над квалитетот на детинската исхрана и над хигијенските прилики во обдаништето;

б) вршење месечна контрола над правилното водење материјалните и паричните расходи, како и над очувањето имотот на обдаништето;

в) да утврдуе на управникот петнаестодневни јетовник и табели на количините;

г) да учествуе во составане годишната пресметка (буџет) за издржување обдаништето;

д) да соработуе при одлучувањето и при контролата на изводење изградба новите обданишни згради и на оправка простории на постојеките згради како и при обновувањето и поправањето обданишниот инвентар;

ѓ) да се грижи за набавка и обезбедување потребни справи, играчки и воспитни помоќни предмети;

е) да учествуе во изводење поедини мерки кои ги превзема и остваруе обдаништето во соработувачка со фамилиите (приредби, курсеви, чистокја на децата и т. н.).

Решенијата (одлуки) на одборот на родителите ги потврдуе управникот на обдаништето.

Ако управникот на обдаништето не ја потврди одлуката на одборот на родителите, истиот одбор има право жалба во првиот степен на окружниот

(градскиот) народен одбор, а во втор степен на земското Министерство за социјална политика, чија одлука е извршна.

Одборот на родителите од 7—11 членови се избирае со проста повеќина на гласовите на општиот собор на родителите на децата кои се примени во обдаништето.

Одборот на родителите избирае помеѓу себе претседател и секретар и одредуе дежурство на своите членови.

Член 108

Одборот на родителите со согласност на управникот е должен да еднаш месечно свикае и одржуе конференција на родителите на обданишните штикјеници и претставителите на реонскиот народен одбор и месното синдикално веќе, како и делегатите на реонските одбори на Црвениот крст, АФЖ и УСАОЈ. На оваа скупна конференција одборот на родителите и управникот на обдаништето поднесујат месечни извештај за работа на обдаништето.

XI. НАДЗОР НАД РАБОТАТА НА ОБДАНИШТАТА

Член 109

Одговорна и стална контрола на целокупната работа, како и финансиското работење на детинските обданишта врши Оделението за социјална грижа на окружните, односно градските народни одбори, на чија територија се наоѓаат односните детински обданишта.

Член 110

Врховниот надзор над работата на обдаништата ја вршат одговорните органи (социјални инспектори) на земските министерства за социјална политика који вршат надзор над сите останали институции на детинската заштита на подручје на тоа Министерство.

Социјалните инспектори вршат теренски инструктивни надзор грижејќи се да на лице места со стручни совети и непосредни директиви помогнат на управникот во обдаништето да се отклонат сите со инспекција утврдени недостатоци.

Член 111

Воспитно-методскиот надзор во обдаништата го врши земското Министерство за просвета непосредно и посредно преку своите окружни односно градски просветни референти.

Член 112

Управата на обдаништата со одборот на родителите задолжно поднесуе во дупликат редовни извештаји и тоа месечни управни, здравствени и педагошки извештаји и шестомесечни годишни финансиски и економски извештаји на градскиот односно окружниот народен одбор, кој дупликатите ги доставуе на Оделението за заштита мајките, децата и младината на земското Министерство за социјална политика, чии контролни органи имаат право да на теренот проверат точноста и исправноста на поднесените извештаји.

Земските министерства за социјална политика ќе пропишат подробни Напатствија за поднесуење тие извештаји и за начин за сметна контрола на финансиско-економско работење на обдаништето.

XII. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 113

Во смисал на овие директивни напатствија земските министерства за социјална политика во споразум со земските министерства на народното здравје и просвета ќе пропишат своји задолжни правилници за организација и работа на обдаништата, прилагодени на посебни социјални, културни, здравствени и економски прилики, потреби и реални можности на своите земски подручја.

Член 114

Сите постојекји обданишта во градовите и индустриските места на подручје на односната федерална единица мораат најдоцна за 6 месеци после влегу-

ењето во сила на правилникот од чл. 113 да сообразат своето уредуење и работа на одредбите на правилниците кои ќе пропишат земските министерства за социјална политика во заедница со земските министерства за народно здравје и просвета.

Член 115

Додека земските министерства за социјална политика не пропишат правилници од чл. 113, овој Напатствие сходно на смисалот важи за организирање на обдаништата за децата од претшколско време во градовите и индустриските центри на Демократска Федеративна Југославија.

V бр. 1691

15 јули 1945 година

Београд

Министер за социјална политика,
др. Антон Кржишник, с. р.

Министер за народно здравје,
др. З. Сремец, с. р.

Министер за просвета,
Влад. Рибникар, с. р.

787.

На предлог на Министерството за трговија и снабдуење Стопанскиот совет донесуе

РЕШЕНИЕ

ЗА ОПРЕДЕЛУЕЊЕ УСЛОВИ ЗА САВИНАЧКИ ХМЕЉ ДОБРО ИСУШЕН НА РОДОТ ОД 1944 ГОД.

Во поглед на каквоста и начин на пакуење се определуат следните услови за хмељ добро исушен, и тоа:

1) каписли (чаури) на хмељ мораат да бидат откинати една од друга, со петелка, здрави неоштетени од штеточини и болести;

2) каписли (чаури) мораат да бидат зеленожолта боја. Ливчиња, кои сами отпаѓаат од нив не смеат да бидат повеќе од 8% за стока од прва врста, 13% за стока од втора врста и 15% за стока од трета врста;

3) содржајот на семе не смее да биде поголем од 1% по тежина;

4) влажност на стоката не смее да ги прејдуе обичаените 10%;

5) не се допуштате мешање незрел хмељ со зрел; исто така не се допуштате мешање презреани чаури и чаури сива боја;

7) општо содржание на горни смоли треба да изнесуе најмалку 15% за првата врста, а 12% за втората врста на стоката;

8) типичниот мирис на хмељот мора да биде оштер; и

9) пакуење на хмељот мора да биде по можност во тешка густа ткаенина за хмељ, бали пресујани во тежина 100—250 кг.

Цена на хмељот за 100 кг. според каквоста се определуе вака:

За савиначки хмељ

Берба за 1944 год. за I врста — Дин. 9.500.—

Берба за 1944 год. за II врста — Дин. 8.700.—

Берба за 1944 год. за III врста — Дин. 7.700.—

Овие цени се разбрат за стока нете тежина франко утоварено во вагон, местото на продавачот. Амбалажата има да се засмета одвојено и онаа изнесуе 500.— динари за 100 кг. стока.

Овоа Решение влегуе во сила со денот на обнародуење во „Службениот лист на Демократска Федеративна Југославија“.

Бр. 1414

19 октомври 1945 година

Београд

Претседател на Стопанскиот совет,
А. Хебранг, с. р.

Министер за трговија и снабдуење,
инж. Никола Петровић, с. р.

788.

На основание чл. 1 Уредбата за регулирање цени, Министерството за трговија и снабдување на сојузната влада — Управа за цени — донесуе

РЕШЕНИЕ

ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ ЦЕНИ НА СЕЧЕНО ТЕХНИЧКО ДРВО, ФУРНИРИ, ШПРПЛОЧИ И ПАРКЕТИ
ОД ПОДРУЧЈЕ НА ДЕМОКРАТСКА ФЕДЕРАТИВНА ЈУГОСЛАВИЈА

Член 1

До понатака се определујат следни највисоки цени на сечено техничко дрво:

А) ЛИСЈАРИ:

I. ДАБ

а) Необрубљена грагја

1. Кладарки (Булови)
60% Ia, 40% IIa.

Пречник см	Дебелина мм	Д о л ж и н а	
		20—4.9 м	5.0 м
		Д и н а р и	
26—29	20—25	3.450.—	—
30—39	13—22	4.600.—	5.290.—
30—39	25—150	3.910.—	4.600.—
40—49	13—22	5.290.—	5.980.—
40—49	23—150	4.600.—	5.290.—
50	13—22	5.980.—	6.670.—
50	25—150	5.290.—	5.980.—

2. Самици

Разред	Дебелина мм	Ширина см	Должина м	Динари
II	25—150	18	2.0—4.9	3.910.—
I/II	25—150	18	5.0—6.9	4.600.—
I/II	25—150	18	7.0—9.9	5.290.—
I/II	25—150	18	10.0	5.980.—
III	25—150	18	2.0	3.220.—

б) Обрубљена грагја

1) Штици и планки бочници (sur dosse)

Дебелина мм	Должина м	Ширина см	Ia		Ma		црвена (рујава и мушичава)
			Д	и	н	а	
25—27	0.5—0.95	12—22	3.450.—		3.130.—		—
25—27	1. —1.90	12—22	4.370.—		3.910.—		3.320.—
25—27	2.0	12—22	5.060.—		4.560.—		3.910.—
25—27	1. —1.90	23	4.600.—		4.140.—		—
25—27	2.0	23	5.290.—		4.740.—		—
30—54	1. —1.90	12—22	4.600.—		4.140.—		3.320.—
30—54	2.0	12—22	5.750.—		5.160.—		3.910.—
30—54	1. —1.90	23	5.520.—		4.970.—		—
30—54	2.0	23	6.350.—		5.710.—		—
60—70	1. —1.90	12—22	4.830.—		4.370.—		3.320.—
60—70	2.0	12—22	5.980.—		5.390.—		3.910.—
60—70	1. —1.90	23	5.750.—		5.160.—		—
60—70	2.0	23	6.670.—		5.980.—		—
80	1. —1.90	12—22	5.060.—		4.560.—		3.320.—
80	2.0	12—22	6.210.—		5.570.—		3.910.—
80	1. —1.90	23	5.980.—		5.390.—		—
80	2.0	23	7.130.—		6.670.—		—

2) Штици и планки блистачи (sur Quartier — fauxquartier)

Дебелина мм	Должина м	Ширина см	Ia	Ma	црвена (рујава и мушичава)
			Д	и	
25—27	0.5—0.95	12—22	3.910.—	3.500.—	—
25—27	1 —1.90	12—22	5.250.—	4.740.—	4.510.—
25—27	2.0	12—22	6.310.—	5.660.—	5.340.—
25—27	1 —1.90	23	6.310.—	5.660.—	—
25—27	2.0	23	7.590.—	6.810.—	—
30—54	1 —1.90	12—22	5.520.—	4.970.—	4.510.—
30—54	2.0	12—22	6.630.—	5.980.—	5.340.—
30—54	1 —1.90	23	6.540.—	5.890.—	—
30—54	2.0	23	7.820.—	7.040.—	—

Дебелина мм	Должина м	Ширина см	Ia	IIa	црвена (рујава и мушичава)
60—70	1 —1.70	12—22	5.800.—	5.200.—	4.510.—
60—70	1.8	12—22	6.950.—	6.260.—	5.340.—
60—70	1 —1.70	23	6.770.—	6.080.—	—
60—70	1.8	23	8.050.—	7.230.—	—
80	1 —1.70	12—22	6.080.—	5.480.—	4.510.—
80	1.8	12—22	7.550.—	6.810.—	5.340.—
80	1 —1.70	23	6.700.—	6.310.—	—
80	1.8	23	8.280.—	7.460.—	—

3) Сечена бочварска грагја, блистачи

Каквоћа	Дебелина мм	Должина м	Ширина см	Динари	Забелешка
Ia	60	до 1.0	32	6.900.—	Вратњаче
Ia	60	1 —1.70	32	7.820.—	
Ia	60	1.8	32	8.740.—	
I/IIa	50—54	0.5—0.9	5—12	4.830.—	
I/IIa	50—54	1 —1.90	5—12	5.290.—	
I/IIa	50—54	2.0	5—12	6.210.—	

4) Листови (Feuillets)

Врста	Дебелина мм	Должина м	Ia шир. 12—22 см	IIa шир. 23 см	IIa шир. 12—22 см	IIa шир. 23 см
			Д	и	н	а
				р	и	на више
	7—9	0.3—0.95	4.600.—	5.520.—	4.140.—	4.970.—
	7—9	1 —1.90	5.520.—	6.630.—	4.970.—	5.980.—
	7—9	2.0	6.350.—	7.590.—	5.710.—	6.810.—
	11	0.3—0.95	4.140.—	5.060.—	3.730.—	4.560.—
	11	1 —1.90	5.060.—	6.080.—	4.560.—	5.480.—
	11	2.0	5.750.—	7.000.—	5.160.—	6.310.—
Бочници (Dosse)	13—16	0.3—0.95	3.910.—	4.600.—	3.500.—	4.140.—
	13—16	1 —1.90	4.830.—	5.750.—	4.370.—	5.160.—
	13—16	2.0	5.520.—	6.440.—	4.970.—	5.800.—
	18—22	0.3—0.95	3.680.—	4.370.—	3.320.—	3.910.—
	18—22	1 —1.90	4.600.—	5.520.—	4.140.—	4.970.—
	18—22	2.0	5.290.—	6.350.—	4.740.—	5.710.—
	7—9	0.3—0.95	4.830.—	5.290.—	4.370.—	4.740.—
	7—9	1 —1.90	5.980.—	7.130.—	5.390.—	6.440.—
	7—9	2.0	6.900.—	8.280.—	6.210.—	7.460.—
Блистачи (Quart. Fx. quart)	11	0.3—0.95	4.600.—	5.520.—	4.140.—	4.970.—
	11	1 —1.90	5.750.—	6.900.—	5.160.—	6.210.—
	11	2.0	6.670.—	8.050.—	5.980.—	7.230.—
	13—16	0.3—0.95	4.370.—	5.290.—	3.910.—	4.740.—
	13—16	1 —1.90	5.520.—	6.670.—	4.970.—	5.980.—
	13—16	2.0	6.440.—	7.820.—	5.800.—	7.040.—
	18—22	0.3—0.95	4.140.—	5.060.—	3.730.—	4.560.—
	18—22	1 —1.90	5.250.—	6.440.—	4.740.—	5.800.—
	18—22	2.0	5.980.—	7.130.—	5.390.—	5.980.—

Црвени (рујава) и мушичава листови за 20% појефтини од IIa.

5) Четвртаци (Chevrons)

Пресек см	Должина м	Ia	IIa	Црвене (рујава и мушичава)
			Д	и
			н	а
			р	и
4×4 — 5×5	0.5—0.95	3.220.—	2.900.—	2.490.—
4×4 — 5×5	1.00	3.680.—	3.320.—	2.860.—
6×6 — 7×7	0.5—0.95	3.910.—	3.500.—	2.950.—
6×6 — 7×7	1.00	4.600.—	4.140.—	3.500.—
8×8 и навише	0.5—0.95	4.600.—	4.140.—	3.500.—
8×8 и навише	1.00	5.290.—	4.740.—	4.050.—

6) Обрубљена грагја послаба каквокја

Н а з и в	Дебелина мм	Должина м	Ширина см	динари
Меркантилна грагја	25	1—1.90	12	3.680.—
	25	2.0	12	4.240.—
Дуели (планки за бачви)	41—54	1.3—2.5	12	3.990.—
	60 и 70	2.—3.5	12	3.450.—
	80	2.5	12	3.680.—
Белике (Сплинт)	25	1 —1.90	12	2.530.—
	25	2.0	12	2.990.—

7) Железничка грагја

Н а з и в	Дебелина мм	Должина м	Ширина см	Пресек см	динари
Подници за железнички вагони	43	2.6—2.9	16—26	—	4.240.—
Мостовски подници	50 и 80	3.—5.0	12—26	—	4.240.—
	50 и 80	3 —4. и 5.0	12—26	—	4.700.—
	—	до 2.9	—	до 20×20	2.530.—
	—	3—3.7	—	до 20×20	2.810.—
	—	3.8—4.9	—	до 20×20	3.320.—
Мостовски греди (сечени или делкани)	—	до 2.9	—	21×21 и 29×29	2.810.—
	—	3—3.7	—	21×21 и 29×29	3.090.—
	—	2.8—4.9	—	21×21 и 29×29	3.730.—
	—	до 2.9	—	од 30×30 на више	3.090.—
	—	3—3.7	—	од 30×30 на више	3.410.—
	—	3.8—4.9	—	од 30×30 на више	4.050.—
	—	до 2.9	—	14/20 и 14/21	2.300.—
	—	3—3.7	—	14/20 и 14/21	2.530.—
	—	3.8—6	—	14/20 и 14/21	3.040.—
Скретничка грагја (сечена или делкана)	—	6 на више	—	14/20 и 14/21	3.680.—
	—	до 2.9	—	14/25, 15/25 и 16/26	2.530.—
	—	3—3.7	—	" " "	2.810.—
	—	3.8—6	—	" " "	3.320.—
	—	6.— и на више	—	" " "	3.960.—
	—	до 2.9	—	15/30, 16/30	2.810.—
	—	3—3.7	—	15/30, 16/30	3.090.—
	—	3.8—6	—	15/30, 16/30	3.730.—
	—	6.— и на више	—	15/30, 16/30	4.370.—

8) Попруги (фризе)

Н а з и в	Дебелина мм	Должина м	Шир. см	1а	1/1а	Па	Белики и црвени
Куси тесни	25—27	0.2	4—12	—	2.300.—	—	—
"	25—27	0.2—0.6	3	—	2.300.—	—	—
"	25—27	0.25—0.6	4—6	3.220.—	—	2.900.—	—
широки	25—27	0.25—	—	—	—	—	—
	—	0.95	7—12	3.680.—	—	3.320.—	—
Долги бочници	25—27	1.0	7—12	4.570.—	—	3.910.—	—
блистачи	25—27	—	7—12	5.250.—	—	4.740.—	—
белики	25—27	0.25—	—	—	—	—	—
	—	0.95	4	—	—	—	2.300.—
црвени	25—27	0.95	4	—	—	—	2.300.—
танкуши	7—22	0.95	5—12	—	2.300.—	—	—

9) Летви

Пресеци мм	Должине м	Динари
25/25 и 25/50	1—1.90	2.070.—
25/25 и 25/50	2.0	2.530.—

в) Енглеска стока

Назив и каквокја	Дебелина енгл. пал.	Должина енгл. стопа	Ширина енгл. палаца	Динари
Исечени половњаци (Wainscots) 1/1а	1/2"—3"	10'	8"	8.280.—
	1/2"—3"	5—9 1/2'	8"	6.900.—
Средњачи (Centerplanks) 1/1а	2"—8"	8'	8"	8.280.—
	2"—8"	5—7 1/2'	8"	6.900.—
Попруги-блистачи (Floorings) 1а	1"—1 1/4"	5'	3"—4 1/4"	6.310.—

II. Б У К А :

Сортименат	Дебелина мм	Должина м	Средњи Ø см	Ширина см	Цени по разреди каквокја	III
					I II I/II	
					Д и н а р и	
Кладарки	13—22	2—2.90	35—49	—	3.200.—	—
	13—22	3.0	35—49	—	3.250.—	—
	25	2—2.90	35—49	—	2.540.—	—
	25	3.0	35—49	—	2.970.—	—

Сортименат	Дебелина мм	Должина м	Средњи Ø см	Ширина см	Цени по разреди каквокја			
					I	II	I/II	III
					Д и н а р и	д и н а р и	д и н а р и	д и н а р и
Необрубљени самици	13—22	2—2.90	—	16	3.200.—	2.540.—	—	—
	13—22	3—4.90	—	16	3.500.—	2.800.—	—	—
	13—22	5.0	—	16	3.950.—	3.160.—	—	—
	25	2—2.90	—	16	2.850.—	2.290.—	—	—
	25	3—4.90	—	16	3.200.—	2.540.—	—	—
	25	5.0	—	16	3.640.—	2.910.—	—	—
Обрубљени штици	13—22	0.5—0.95	—	12	—	—	2.260.—	—
	25	0.5—0.95	—	12	—	—	2.120.—	—
	13—22	1—1.90	—	12	3.200.—	2.540.—	—	2.290.—
	13—22	2.0	—	12	3.500.—	2.800.—	—	2.510.—
	25	1—1.90	—	12	2.925.—	2.340.—	—	2.120.—
	25	2.0	—	12	3.200.—	2.540.—	—	2.290.—
Попруги	25	0.25—0.6	—	4—6	—	—	1.560.—	—
	25	0.25—0.95	—	7—11	—	—	1.840.—	—
	25, 30, 35	1.0	—	7—11	—	—	2.260.—	—

Сортименат	Должина м	Пресек мм	Цени по разреди каквокја			
			I	II	I/II	I/II
			д и н а р и	д и н а р и	д и н а р и	д и н а р и
Четвртаци	0.4—0.95	40×40—130×130	2.120.—	1.920.—	—	—
	1.0—1.90	40×40—130×130	2.260.—	2.030.—	—	—
Летвици за покућанство	0.5—0.95	15×15—88×38	—	—	—	2.120.—
	1.0—1.9	15×15—38×38	—	—	—	2.260.—
	2.0	15×15—38×38	—	—	—	2.540.—
Држаља за метли	1.0—1.1	25×25—30×30	—	—	—	1.840.—

III. БРЕСТ:

Сортименат	Дебе- лина мм	Должина м	Сред- њи Ø см	Шир. см	Пресек мм	Цени по разреди каквокја			
						I	II	I/II	III
						д и н а р и	д и н а р и	д и н а р и	д и н а р и
Кладарки	25	2.0—2.9	25—39	—	—	—	—	2.420.—	—
	25	3.0—4.9	25—39	—	—	—	—	2.740.—	—
	25	5.0	25—39	—	—	—	—	3.390.—	—
	25	2.0—2.9	40	—	—	—	—	2.740.—	—
	25	3.0—4.9	40	—	—	—	—	3.220.—	—
	25	5.0	40	—	—	—	—	3.870.—	—
Необрубљени самици	25	0.4—0.95	—	12	—	1.450.—	1.290.—	—	710.—
	25	1.0—1.9	—	12	—	1.870.—	1.680.—	—	970.—
	25	2.0—2.9	—	12	—	2.260.—	2.030.—	—	1.130.—
	25	3.0—4.9	—	12	—	2.580.—	2.320.—	—	1.290.—
	25	5.0	—	12	—	3.060.—	2.740.—	—	1.610.—
	25	до 1.9	—	12	—	—	—	1.290.—	—
Обрубљени даски	25	2.0—4.9	—	12	—	—	—	1.780.—	—
	25	5.0	—	12	—	—	—	1.940.—	—
	—	0.4—1.9	—	—	25×25	—	—	1.940.—	—
Четвртаци	—	2.0	—	—	25×25	—	—	2.100.—	—
	25	0.25	—	4—6	—	—	—	1.940.—	—
	25	0.25	—	7—12	—	—	—	2.100.—	—

IV. ЈАСЕН:

Сортименат	Дебе- лина мм	Должина м	Сред- њи Ø см	Шир. см	Пресек мм	Цени по разреди каквокја			
						I	II	I/II	III
						д и н а р и	д и н а р и	д и н а р и	д и н а р и
Кладарке	25	2—2.9	25—39	—	—	—	—	3.570.—	—
	25	3—4.9	25—39	—	—	—	—	4.160.—	—
	25	5.0	25—39	—	—	—	—	4.990.—	—
	25	2—2.9	40	—	—	—	—	3.930.—	—
	25	3—4.9	40	—	—	—	—	4.570.—	—
	25	5.0	40	—	—	—	—	5.630.—	—
Необрубљени самици	25	0.4—0.95	—	12	—	2.060.—	1.830.—	—	1.060.—
	25	1—1.9	—	12	—	2.700.—	2.430.—	—	1.380.—
	25	2—2.9	—	12	—	3.340.—	3.020.—	—	1.650.—
	25	3—4.9	—	12	—	3.710.—	3.340.—	—	1.880.—
	25	5.0	—	12	—	4.570.—	4.120.—	—	2.290.—
	25	0.4—1.9	—	—	25×25	—	—	2.930.—	—
Четвртаци	25	2.0	—	—	25×25	—	—	3.340.—	—
	25	0.25	—	4—6	—	—	—	2.700.—	—
	25	0.25	—	7—12	—	—	—	3.110.—	—

V. ОСТАНАЛИ ЛИСЈАРИ:

Врста на дрво	Сорти-менат	Дебе-		Сред-њи	Шир.	Пресек	Цени по разреди каквоќја			
		лина мм	Должина м				I	II	I/II	III
Бели јавор	Самици	20	0.4—0.95	—	12	—	2.010.—	1.640.—	—	910.—
		20	1.0—1.9	—	12	—	2.950.—	2.370.—	—	1.460.—
		20	2.0	—	12	—	3.640.—	2.920.—	—	1.820.—
Бели јавор	Четвртаци Попруги	25	0.5	—	—	4×4	—	—	4.010.—	—
		25	0.25	—	4—6	—	—	—	3.280.—	—
		25	0.25	—	7—12	—	—	—	3.640.—	—
Багрем	Самици	25	1.0—1.9	—	12	—	—	—	1.950.—	—
		25	2.0	—	12	—	—	—	2.600.—	—
Габер	Самици	20	0.4—0.95	—	12	—	2.050.—	1.670.—	—	1.030.—
		—	1.0—1.9	—	12	—	2.560.—	2.050.—	—	1.280.—
		—	2.0	—	12	—	3.080.—	2.440.—	—	1.540.—
Клен	Самици	25	1.0—1.9	—	12	—	—	—	2.040.—	—
		25	2.0	—	12	—	—	—	2.550.—	—
Цер	Самици	25	1.0—1.9	—	16	—	—	—	1.510.—	—
		25	2.0	—	16	—	—	—	1.880.—	—
		25	1.0—1.9	—	12	—	—	—	1.700.—	—
Липа	Обрубљени Штици Самици	25	2.0	—	12	—	—	—	2.070.—	—
		25	0.4—0.95	—	12	—	1.820.—	1.460.—	—	850.—
		25	1.0—1.9	—	12	—	2.420.—	1.940.—	—	1.210.—
Јоха	Кладарки Самици	25	2.0	—	12	—	2.670.—	2.180.—	—	1.340.—
		13	2.0	20	—	—	—	—	2.440.—	—
		20	0.4—0.95	—	12	—	—	—	1.770.—	—
Бреза	Самици	20	1.0—1.9	—	12	—	—	—	1.990.—	—
		20	2.0	—	12	—	—	—	2.210.—	—
		20	0.4—0.95	—	12	—	—	—	1.660.—	—
Топола и врба	Самици	20	1.0—1.9	—	12	—	—	—	1.990.—	—
		20	2.0	—	12	—	—	—	2.210.—	—
		20	0.4—0.95	—	12	—	—	—	1.190.—	—
Орах (парени)	Кладарки	20	1.0—1.9	—	12	—	—	—	1.950.—	—
		20	2.0	—	12	—	—	—	2.160.—	—
		12	1.0—1.9	25—39	10	—	—	—	8.080.—	—
		12	2.0	25—39	10	—	—	—	8.970.—	—
Цреша (парена)	Самици	12	1.0—1.9	40	10	—	—	—	8.970.—	—
		12	2.0	40	10	—	—	—	9.870.—	—
		10	0.4	—	10	—	—	—	4.040.—	—
		25	0.4—0.95	—	12	—	—	—	2.220.—	—
Крушка (парена)	Самици	25	1.0—1.9	—	12	—	—	—	2.660.—	—
		25	2.0	—	12	—	—	—	2.950.—	—
		25	0.4—0.95	—	12	—	—	—	2.100.—	—
Цреша (парена)	Самици	25	1.0—1.9	—	12	—	—	—	2.520.—	—
		25	2.0	—	12	—	—	—	2.800.—	—

Б) ЧЕТИНАРИ

1. ЈЕЛА И СМРЧА:

(смрека, омора)

Штици I

12 мм дебелине	2—6 м должине	8 см на више ширине	2.120.— динари
18 " "	2—6 " "	8 " " " "	2.010.— "
24 " "	2—6 " "	8 " " " "	1.890.— "
28—48 мм "	2—6 " "	8 " " " "	2.010.— "

Штици II

12 мм дебелине	2—6 м должине	8 см на више ширине	1.970.— динари
18 " "	2—6 " "	8 " " " "	1.870.— "
24 " "	2—6 " "	8 " " " "	1.760.— "
28—48 мм "	2—6 " "	8 " " " "	1.760.— "

Штици III

12 мм дебелине	2—6 м должине	8 см на више ширине	1.840.— динари
18 " "	2—6 " "	8 " " " "	1.740.— "
24 " "	2—6 " "	8 " " " "	1.640.— "
28—48 мм "	2—6 " "	8 " " " "	1.640.— "

Куси штици од сите дебелини: должине 0.50—1.75 м. и ширине 8 см на више 1.370.— динари

Летви: пресек 18×40 мм, 24×48 мм, должине 1—1.75 м 1.220.—
2—4 м 1.990.—

Чисти штици:

12 мм дебелине	2—6 м должине	8 см на више ширине	2.640.— динари
18 " "	2—6 " "	8 " " " "	2.540.— "
24 " "	2—6 " "	8 " " " "	2.390.— "
28—48 мм "	2—6 " "	8 " " " "	2.540.— "

Сечени греди (по нарацба):

Пресек: 10 × 12 — 18 × 21 см. дужине до 6 м	1.940.— "
" " " " 6 до 8 м	2.140.— "
" " " " преко 8 м	2.340.— "
Пресек: 21 × 24 см и подебели " до 6 м	1.840.— "
" " " " 6 до 8 м	2.040.— "
" " " " преко 8 м	2.240.— "

Четвртаци и полчетвртаци (морали и полуморали):

Пресек: 50 × 50 — 100 × 100 мм, должине 2—6 м	1.990.— "
" " " " 7 м на више	2.090.— "

Бродарски под:

Од штици дебелине 18 мм, должине 2—6 м, ширине 8—15 см	2.440.— "
Од штици дебелине 24 мм, должине 2—6 м, ширине 8—15 см	2.340.— "

Мадриери и бастингс

Окрајци: дебелине 18—24 мм, должине 1 м	1.760.—
дебелине 18—24 мм, должине 1.25—3 м	2.50 по м ¹ д.
дебелине 18—24 мм, должине 4 м	3.— "
	3.50 "

II. БЕЛИ БОР:**Штици:****чисти и полуцисти:**

дебелине 24—100 мм, должине 2—6 м, ширине 8 см на више	3.050.— динари
дебелине 24—100 мм, должине 1—1.75 м, ширине 8 см на више	2.600.— "

I/II разред:

дебелине 24—100 мм, должине 2—6 м, ширине 8 см на више	2.600.— "
дебелине 24—100 мм, должине 1—1.75 м, ширине 8 см на више	2.200.— "

III разред:

дебелине 24—100 мм, должине 2—6 м, ширине 8 см на више	2.200.— "
дебелине 24—100 мм, должине 1—1.75 м, ширине 8 см на више	1.800.— "

Четвртаци — без лом и трулеж:

пресек 40×50—100×100 мм, должине 2—6 м	2.200.— "
--	-----------

Летви — без лом и трулеж:

пресек 24×40—28×50 мм, должине 2—6 м	2.150.— "
пресек 24×40—28×50 мм, должине 1—1.75 м	1.700.— "

Четвртаци — чисти и полуцисти I/III разред како штици одговарајуќи разред.

III. ЦРНИ БОР:

Цена на сечена грагја на црни бор се одредуе со 10% више од цената за сечена грагја на бели бор.

IV. АРИШ:

Цена на сечена грагја на ариш се одредуе со 15% више од цената на сечена грагја на бели бор.

V. МУНИКА:

Цена за сечена грагја мунике (pinus leucodermis) се одредуе 35% више од цената за сечена грагја на бели бор.

Член 2

За сечена грагја на четинари преку 6 м. должина, цените определени во чл. 1 на овоа Решение можат да се повишат најмногу со 25%.

Член 3

Цените определени во чл. 1 на овоа Решение за сечена грагја на четинари важат за подручје на федерална Хрватска.

Исто така, цените определени во чл. 1 на овоа Решение за сечена грагја на четинари важат и за подручје на федерална Босна и Херцеговина, федерална Србија и федерална Македонија, освен за се.

цена грагја на јела и смрча за кои, на подручјата на наведените федерални единици, цените определени во чл. 1 на овоа Решение се повишујат за 15%, по причина на потешки услови на работата и извозот.

Исклучително за подручјето на федерална Словенија цените определени во чл. 1 на овоа Решение за сечена грагја на четинари се смалуе за 10% по причина на поповолни услови на работата и извозот.

Член 4

До понатака се определуат следните највисоки цени на шпер-плочите и паркетите:

А) ФУРНИРИ

В р с т а	Дебел.	Должина	Ширина	Цени по разреди каквокаја				
	мм	м	см	I	II	I/II	рујави	слепи
				Д и н а р и				
Даб:								
Блистачи	0.50—0.90	1.0	10—20	37.150.—	33.435.—	—	—	—
обрублени	0.50—0.90	1.0	21	44.580.—	40.120.—	—	—	—
	0.50—0.90	1.0	10	—	—	—	18.575.—	—
	0.50—0.90	50—98	10	—	—	22.290.—	14.860.—	—
Бочници	0.70—1.0	1.0	12	28.000.—	25.200.—	—	26.600.—	14.000.—
обрублени	0.70—1.0	50—98	12	—	—	16.800.—	11.200.—	—
необрублени	0.70—1.0	1.0	12	21.200.—	19.080.—	20.140.—	—	—
Јасен:								
необрублен	0.70	1.0	12	—	—	20.250.—	—	—
Брест:								
необрублен	0.70	1.0	12	—	—	16.300.—	—	—
Јавор бели (глатки):								
необрублен	0.70	1.0	12	—	—	21.100.—	—	—
обрублен	0.70	1.0	12	—	—	27.400.—	—	—
Бука парена:								
необрублена	0.70	1.0	12	—	—	13.640.—	—	—
обрублена	0.70	1.0	12	—	—	17.700.—	—	—
Цреша:								
необрублена	0.70	1.0	12	—	—	19.700.—	—	—
Крушка:								
необрублена	0.70	1.0	12	—	—	16.100.—	—	—
Цер:								
необрублен	0.70	1.0	12	—	—	11.600.—	—	—
Липа:								
необрублена	1—3.6	1.0	10	—	—	—	—	7.500.—
Топола-врба:								
необрублена	1—3.6	1.0	10	—	—	—	—	7.000.—
Бука-јавор:								
необрублена	1—3.6	1.0	10	—	—	—	—	6.000.—

Б) ШПЕРПЛОЧИ:

	Динари		Динари
Букови непарени плочи	15.700.—	Јавор Ia плочи	23.550.—
Букови парени плочи	17.270.—	Јавор IIa плочи	20.410.—
Борови плочи	18.055.—	Даб, једнострани Ia плочи	25.120.—
Окуми плочи	20.410.—	Орах, једнострани Ia плочи	31.400.—

В) ПАРКЕТИ:

Даб:		IaE — Ia	Мерк.—IIa	IIa — IIIa	Бел. — IV бл.	IIIa — V
должине 250 мм на више						
Д и н а р и						
Ширина:	26—28 мм	146.50	124.50	109.00	92.50	69.00
"	32—38 "	161.00	138.50	122.00	107.00	102.50
"	42—48 "	171.00	148.50	132.00	116.50	112.00
"	52—58 "	178.50	156.50	141.00	116.50	112.00
"	62—68 "	183.00	160.50	144.00	116.50	112.00
должине 190—210 мм						
"	26—30 "	132.00	112.00	98.00	83.00	80.00
"	32—38 "	145.00	125.00	110.00	96.00	92.00
"	42—48 "	153.50	133.50	119.00	105.00	101.00
"	52—58 "	160.50	140.50	127.00	105.00	101.00
"	62—68 "	164.50	144.50	129.50	105.00	101.00
Асфалт — должине 250 мм на више						
"	32—38 "	177.00	152.50	134.50	117.50	112.50
"	42—48 "	188.00	163.50	145.50	128.50	123.50
"	52—58 "	196.50	172.00	155.00	128.50	123.50
"	62—68 "	201.50	176.50	158.50	128.50	123.50

		Јасен		Брест		Б у к а	
		I/IIa	Ia	IIa	Ia	IIa	
должине 250 мм на више							
Д и н а р и							
Ширина:	32—38 мм	131.00	114.00	106.50	87.00	75.00	
"	42—48 "	141.00	114.00	106.50	87.00	75.00	
"	52—58 "	149.00	114.00	106.50	87.00	75.00	
"	62—68 "	152.00	114.00	106.50	87.00	75.00	
должине 190—210 мм							
"	32—38 "	118.00	102.50	95.50	78.00	67.50	
"	42—48 "	127.00	102.50	95.50	78.00	67.50	
"	52—58 "	134.00	102.50	95.50	78.00	67.50	
"	62—68 "	136.50	102.50	95.50	78.00	67.50	
Асфалт — должине 250 мм на више							
"	32—38 "	144.00	125.50	117.00	95.50	82.50	
"	42—48 "	155.00	125.50	117.00	95.50	82.50	
"	52—58 "	163.50	125.50	117.00	95.50	82.50	
"	62—68 "	167.00	125.50	117.00	95.50	82.50	
		Д а б		Б р е с т		Б у к а	
		IaE—Ia	Мерк.—IIa	I/IIa	Ia	IIa	Ia
					Д и н а р и		IIa
ободни летви по м ¹							
обични		10.00	7.75	7.50	7.50	7.50	6.50
танки		6.50	6.50	—	—	—	—
зидни појас м ¹							
16—18 мм 10 см		32.00	—	24.75	23.25	23.25	17.50
зидни попруги (фризи)							
10 см по м ¹		32.00	25.25	24.75	23.25	23.25	17.50
прагови по м ²		267.00	237.50	228.00	221.00	221.00	168.00

Член 5

Горните цени се определени во динари, и тоа за сечено техничко дрво, фурнири и шпер плочи по 1 м³ (по еден кубни метар), за паркет и прагови по еден метар квадратни а за ободни летви, зидни појаси и зидни фризи по еден текуќи метар, и важат франко утоварено во вагон ЈДЖ шлеп или поставно сплаваште, исклучиво скупниот данок и другите државни такси кои настанујат во моментот на продавачката.

Член 6

Цените на сечено техничко дрво, фурнирите, шпер плочите и паркетите франко стругара ќе определуе Управата за цени на сојузното Министерство за трговија и снабдување на база посебни аклукации, а по сослушување мнението на надлежното земско министерство за шумарство.

Член 7

За оние врсти на дрво, кои несе обванати со овоа Решение цените ќе ги определи Управата за цени на сојузното Министерство за трговија и снабдување на база посебните калкулации, а по сослушување мнението на надлежното земско министерство за шумарство.

Член 8

Деверасто-сечено техничко дрво како и фурнири нарочна текстура ќе се продават по цените утврдени преку слободна продавачка.

Член 9

Отколку сеченото техничко дрво добиено со преработување на облото техничко дрво, за кое е одобрена поголема цена од цените определени со Решението на сојузното Министерство трговија и снабдување — Управа за цени, бр. 6691 од 19 август 1945 година, сходно чл. 7 на споменатото Решение, Управа за цени на сојузното Министерство за трговија и снабдување може да определи на база по-

себните калкулации и повисоки цени, а по саслушување мнението надлежното земско Министерство за шумарство.

Член 10

Класификација по квалитетот на сеченото техничко дрво, фурнири, шпер плочи и паркетите ќе се врши до понатака според Загребачките узанси.

Член 11

Горните цени влегујат во сила на ден обнародување на овоа Решение во „Службениот лист“ и важат за ново произведено сечено техничко дрво, фурнири, шпер плочи и паркетите од денот на сменување окупациските валути, отколку наведените преработувачки несе во меѓувремето продадени или конечно наплатени.

За непродадено или конечно ненаплатено сечено техничко дрво, фурнири, шпер плочи и паркетите од старо производство, затечено на складиштата на производителите на денот на сменување окупациските валути, ќе се сметат такуѓере горните цени, но сотова да производителите — продавачи се должни разликата помеѓу производителните цени од август 1939 година да ја повишат за 30% и новите цени да ги прокнижат преку сметките на разликата на цените.

За непродадено или конечно ненаплатено сечено техничко дрво, фурнири, шпер плочи и паркетите од старо производство затечени на складиштата на трговците на ден на сменување окупациските валути важат такуѓере горните цени увеличени со сите набавни трошкови и со маржата бруто заработувачка, во смисал на Напатствието на сојузното Министерство за трговија и снабдување за определување цени во трговија на големо и мало, но сотова, да трговците-продавачите се должни разликата помеѓу трговските цени од август 1939 година повишени со 30% и новите цени да ги прокнижат преку сметките на разликата на цените.

За начин на располагање со средствата прокнужени преку сметките на разликата на цените, а во смисал на горните прописи, ќе се донесе дополнително надлежно решение. До доносене такво решение овие средства ќе бидат блокирани и вложени при државните банки.

Сечено техничко дрво, фурнири, шпер плочи и паркети, затечени на складиштата на преработувањата на техничко дрво, во колку уште несе употребени во целост на ден на влегуење во сила на овоа Решение, ќе се засметат во производителните трошоци по горните цени.

Бр. 9566/45
9 октомври 1945 година
Београд

Министер за трговија и снабдуење,
инж. Никола Петровић, с. р.

789.

Во врска со чл. 1 Уредбата за регулирање цени, Министерството за трговија и снабдуење на сојузната влада — Управа за цени — донесе

РЕШЕНИЕ

ЗА НАДЛЕЖНОСТА ЗА ОПРЕДЕЛУЕЊЕ ЦЕНИ НА ТУЛИ, КЈЕРАМИДИ И КАМЕНИ КОЦКИ

Член 1

Се овластуат земските министерства за трговија и снабдуење да можат на своето подручје да определуат цени на тули, кјерамиди и камени коцки.

Член 2

Овоа Решение влегуе во сила со денот на обнародуење во „Службениот лист“.

Бр. 10452
23 октомври 1945 година
Београд

Министер за трговија и снабдуење,
инж. Никола Петровић, с. р.

790.

На основание чл. 1, 2 и 3 Законот за застапуење надлештва, институции, претпријатија и организации на јавен карактер, пропишуам следно

НАПАТСТВИЕ

ЗА ЗАСТАПУЕЊЕ НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ШУМАРСТВО НА СОЈУЗНАТА ВЛАДА, НЕГОВИТЕ ИНСТИТУЦИИ И ПРЕТПРИЈАТИЈА ПРЕД НАРОДНИТЕ СУДЕВИ И ДРУГИ НАРОДНИ ВЛАСТИ, КАКО И ПРЕД СТРАНКИ СУДЕВИ И ДРУГИ СТРАНКИ ВЛАСТИ, ВО ПОГЛЕД ЗАШТИТА ИМОТНО-ПРАВНИТЕ ИНТЕРЕСИ

1) Министерството за шумарство на сојузната влада и неговите институции и претпријатија во поглед заштита нивните имотно-правни интереси ќе ги застапуе пред домашните народни судови и други домашни народни власти шефот на Правниот одсек на сојузното Министерство за шумарство.

Во случај на спор пред странски судови и други странски власти, Министерот за шумарство, во секој конкретен случај, ќе издава специјални полномоштва на лицето кое он ќе го определи.

2) Го овластуам Министерот за шумарство односно за пољоделие на земските влади, да може да издава полномоштво на лице кое он ќе определи за застапуење имотно-правните интереси на шумарството пред народните судови и други народни власти.

Овоа Напатствие влегуе во сила кога ќе се објави во „Службениот лист на Демократска Федеративна Југославија“.

Бр. 3719
19 октомври 1945 година
Београд

Министер за шумарство,
полковник,
Сул. Филиповић, с. р.

ОДЛИКОВАНИА

ПРЕТСЕДНИШТВО

на Антифашисткото веќе на народното ослободуење на Југославија

на предлог на Врховниот командант на Југословенската армија, Маршал на Југославија Јосип Броз-Тито

решуе

да се за умешност во командувањето, специјални подвизи, покажана храброст и нарочити заслуги за народ одликујат

СО ОРДЕН НА НАРОДНИОТ ХЕРОЈ:

Влаић Милосав.

СО ОРДЕН ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД I РЕД:

Драговић Тодор;

капетан Јовановић Д. Живко;

Плећевић И. Чедомир, Минић С. Слободан и Радвановић Милић.

СО ОРДЕН ПАРТИЗАНСКА ЗВЕЗДА II РЕД:

мајор Јовановић Илчија.

СО ОРДЕН ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД II РЕД:

Поручник Ковачевић Бранко;

политкомесари на чета: Герасимовић Веља, Дракулић В. Милан, Јеленић Милутин и Симић В. Живоград;

Вујачић М. Никола, Ђурђевић Димитрије, Ђурић Ж. Ђорђе, Несторовић Живомир, Парач Бранислав, Петровић Миливоје, Јовановић Д. Зора, Лабудовић Ј. Милорад, Спасојевић Ј. Лука, Радоњић Т. Душан, Савковић В. Милош;

командант на батаљонот Јовановић Дражић.

СО ОРДЕН ПАРТИЗАНСКА ЗВЕЗДА III РЕД:

политком. на бригадата Корач М. Дмитар;
поручници: Ковачевић Бранко, Репац Р. Душан и Павловић Г. Душан.

СО ОРДЕН ЗА ХРАБРОСТ:

пом. комесара на бригадата Зечевић Ђ. Славко;
политком. на батаљонот Пауновић Т. Станимир;
команданти на батаљонот Андрејић Светомир и Миловановић Р. Живадин;

пом. комесара на батаљонот Вујачић Д. Радојка;
командири на чета: Бошковић М. Драгољуб, Ђурђевић Ј. Светислав, Илић Пантелија, Јоксимовић Драгослав, Јоксимовић Велимир, Ранковић Милутин и Радоњић М. Милан;

водник Јоковић Љ. Радисав;

борци: Јовановић Т. Добривоје и Грујић Д. Милорад;

Богдановић С. Загорка, Богдановић С. Драгиша, Весић С. Ђорђе, Гајић Видосава, Ђуровић М. Милан, Илић М. Радомир, Јеленић М. Живадин, Јовановић И. Љубинка, Кузмановић Б. Живојин, Лазаревић Михаило, Павков Сима, Пајевић М. Даница, Петрушевић В. Петар, Петровић Трифун, Петровић Ж. Бранка, Росић Љ. Драгољуб, Савић В. Василије Симић Мира, Танкосић Ј. Милан и Ризнић В. Миодраг.

СО ОРДЕН ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД III РЕД:

командир на четата Миливојевић И. Душан;
Ристић Софија.

СО МЕДАЉА ЗА ХРАБРОСТ:

заставник Минић П. Милош;
водник Живојиновић М. Андрија;
десетар Томић П. Станија;
борци: Каратошић М. Микица и Ранђић Т. Даринка;

Анић Живота, Богдановић Живко, Бошковић М. Јулка, Васиљевић Наталија, Грујић Милица, Дамјановић Мирослав, Јовановић Грозденија, Николић Милета и Петронијевић Момир.

СО МЕДАЉА ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД:

Дражић-Јовановић Љ. Станоје, Марковић Миленко и Филиповић Бошко.

Бр. 257

6 јули 1945 година

Београд

Секретар,
М. Перуничкић, с. р.

Претседник,
др. И. Рибар, с. р.

УКАЗИ

НИЈА

КРАЛСКИ НАМЕСНИЦИ

др. Срђан Будисављевић, др. Анте Мандић
и инж. Душан Сернец

На предлог на Претседателот на Министерскиот совет и Министер на народната одбрана

сме решиле и решуеме

да се уважи поднесената оставка на Министерот за надворешни работи др. Иван Шубашић.

Нашиот Претседател на Министерскиот совет и Министер на народната одбрана нека го изврши овој указ.

Бр. 992

9 октомври 1945 година

Београд

др. Срђан Будисављевић, с. р.

др. Анте Мандић, с. р.

инж. Душан Сернец, с. р.

Претседателот на Министерскиот совет
и Министер на народната одбрана,
Маршал на Југославија
Јосип Броз-Тито, с. р.

НИЈА

КРАЛСКИ НАМЕСНИЦИ

др. Срђан Будисављевић, др. Анте Мандић
и инж. Душан Сернец

На предлог на Претседателот на Министерскиот совет и Министер на народната одбрана

сме решиле и решуеме

да се уважи поднесената оставка на Министерот без портфељ во кабинетот на Министерскиот совет на Демократска Федеративна Југославија на др. Јурај Шутеј.

Нашиот Претседател на Министерскиот совет и Министер на народната одбрана нека го изврши овој указ.

Бр. 993

9 октомври 1945 година

Београд

др. Срђан Будисављевић, с. р.

др. Анте Мандић, с. р.

инж. Душан Сернец, с. р.

Претседателот на Министерскиот совет

и Министер на народната одбрана,

Маршал на Југославија

Јосип Броз-Тито, с. р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА НАДВОРЕШНИ РАБОТИ

Со указ на Кралските намесници бр. 1452 од 5 октомври 1945 година, на предлог на Претседателот на Министерскиот совет, Министер на народната одбрана и заст. на Министерот за надворешни работи, а на основание чл. 2 Уредбата за поставување и унапредување на државни службеници на Демократска Федеративна Југославија од 2 априли 1945 година, е уважена оставка на државна служба на Шуменковић др. Илија, амбасадор I положајна група на расположење.

ДЕКРЕТИ

МИНИСТЕРСТВО ЗА ГРАДЕЖИ

Со Решение на Министерот за градежи на сојузната влада Перс. бр. 212 од 26 септември 1945 година, е поставен Радојевић Милорад за чиновнички приправник 9 положана група.

Со Решение на Министерот за градежи на сојузната влада Перс. бр. 229 од 5 октомври 1945 година, е поставен Нешковић Божидар за техничар, во привремено својство, со принадлежности на чиновник 6 положана група.

МИНИСТЕРСТВО ЗА НАРОДНО ЗДРАВЈЕ

Со Решение на Министерот за народно здравје Пов. бр. 214 од 4 јуна 1945 година, а на основание членот 1 и 4 Уредбата за поставување и унапредување на државни службеници на Демократска Федеративна Југославија од 2 априли 1945 година и Уредбата за регулирање принадлежности на државни службеници од граѓански ред и останалите јавни службеници на сојузните министерства и установи од 20 априли 1945 година, се поставува инж. Богдан С. Лаковић, виши пристав VII положана група на Заводот за производство на лекови на Министерството за народно здравје на сојузната влада, за чиновник VI положана група при истиот Завод.

Со Решение на Министерот за народно здравје на сојузната влада број 2950 од 14 јули 1945 година, а на основание членот 1 и 3 Уредбата за поставу-

ење и унапредуење на државни службеници на Демократска Федеративна Југославија од 2 априли 1945 година и Уредбата за регулисуење припадности на државни службеници од граѓански ред и останалите јавни службеници на сојузната министерства и установи од 20 априли 1945 година, се превзема во државна служба при Епидемиолошкиот институт на Министерството за народно здравје на сојузната влада во својство на лекар IV положајна група 1 степен 1 периодска повишица со денот 14 јули 1945 година, др. Милош Л. Лазаревиќ, директор на Заводот за производство на лекови IV положајна група 1 степен 1 периодска повишица на Министерството за народно здравје на сојузната влада на расположење.

Со Решение на Министерот за народно здравје на сојузната влада Пов. бр. 269 од 31 јули 1945 година, а на основание чл. 1 и 3 Уредбата за поставуење и унапредуење на државни службеници на Демократска Федеративна Југославија од 2 априли 1945 година и Уредбата за регулисуење припадности на државни службеници од граѓански ред и останалите јавни службеници на сојузните министерства и установи од 20 априли 1945 година и добијената согласност на Претседателот на Министерскиот совет бр. 362 од 28 јули 1945 година, се поставуе др. Јосип А. Милуниќ, лекар, за началник на Главната управа на болничката, поликлиничката, селска и бањска служба на Министерството за народно здравје на сојузната влада, со право на припадности на чиновник IV положајна група 1 степен.

Со Решение на Министерот за народно здравје на сојузната влада, Пов. бр. 233 од 1 август 1945 година, а на основание чл. 1 и 3 Уредбата за поставуење и унапредуење на државни службеници на Демократска Федеративна Југославија и Уредбата за регулисуење припадности на државни службеници од граѓански ред и останалите јавни службеници на сојузните министерства и установи од 20 априли 1945 година, се поставуе Даница М. Ивановиќ, чиновнички приправник, X група — здравствен помоќник на Хигиенскиот завод во Нови Сад, за здравствен помоќник X положајна група при Епидемиолошкиот институт на Министерството за народно здравје на сојузната влада.

Со Решение на Министерот за народно здравје на сојузната влада Пов. бр. 143 од 14 јули 1945 година, а на основание чл. 1 и 3 Уредбата за поставуење и унапредуење на државни службеници на Демократска Федеративна Југославија од 2 априли 1945 година и Уредбата за регулисуење припадности на државни службеници од граѓански ред и останалите јавни службеници на сојузните министерства и установи од 20 априли 1945 година, се превзема во служба при Епидемиолошкиот институт на Министерството за народно здравје, во својство на лекар VIII положајна група др. Александар Л. Терзин, лекар званичник-дневничар на Медицинскиот факултет на београдскиот Универзитет.

Со Решение на Министерот за народно здравје Пов. бр. 247 од 14 јули 1945 година, а на основание чл. 1 и 3 Уредбата за поставуење и унапредуење на државни службеници на Демократска Федеративна Југославија од 2 априли 1945 година и Уредбата за регулисуење припадности на државни службеници од граѓански ред и останалите јавни службеници на сојузните министерства и установи од 20 априли 1945 година, се поставуе др. Михајло Ф. Протиќ, лекар од приватна професија за лекар на Главната управа на болничката, поликлиничката

и бањска служба на Министерството за народно здравје на сојузната влада, со право на припадности на чиновник VIII положајна група.

Со Решение на Министерот за народно здравје на сојузната влада Пов. бр. 267 од 14 јули 1945 година, а на основание чл. 1 и 3 Уредбата за поставуење и унапредуење на државни службеници на Демократска Федеративна Југославија од 2 априли 1945 година и Уредбата за регулисуење припадности на државни службеници од граѓански ред и останалите јавни службеници на сојузните министерства и установи од 20 априли 1945 година, се поставуе др. Драшко Ј. Вилфан, лекар-дневничар на Државната болница во Београд за шеф на Отсекот на поликлиничката служба на Главната управа на болничката, поликлиничката, селска и бањска служба, со право на припадности на чиновник VIII положајна група.

Со Решение на Министерот за народно здравје на сојузната влада Пов. бр. 266 од 14 јули 1945 година, а на основание чл. 1 и 3 Уредбата за поставуење и унапредуење на државни службеници на Демократска Федеративна Југославија од 2 априли 1945 година и Уредбата за регулисуење припадности на државни службеници од граѓански ред и останалите јавни службеници на сојузните министерства и установи од 20 априли 1945 година, се поставуе др. Имре И. Золтан, лекар — чиновнички приправник VIII положајна група на бившата бачинска болница во Брчко за началник на Статистичкото одељење на Министерството за народно здравје на сојузната влада, со право на припадности на чиновник VII положајна група.

Со Решение на Министерот за народно здравје на сојузната влада Пов. бр. 265 од 14 јули 1945 година, а на основание чл. 1 и 3 Уредбата за поставуење и унапредуење на државни службеници на Демократска Федеративна Југославија од 2 априли 1945 година и Уредбата за регулисуење припадности на државни службеници од граѓански ред и останалите јавни службеници на сојузните министерства и установи од 20 априли 1945 година, се превзема во државна служба за лекар V положајна група при Епидемиолошкиот Институт на Министерството за народно здравје на сојузната влада, др. Марија, Е. Брајовачки, лекар V положајна група на бившиот Централен хигиенски завод во Београд на расположење.

Со Решение на Министерот за народно здравје на сојузната влада Пов. бр. 42 од 18 јуни 1945 година, а на основание чл. 1 и 3 Уредбата за поставуење и унапредуење на државни службеници на Демократска Федеративна Југославија од 2 априли 1945 година и Уредбата за регулисуење припадности на државни службеници од граѓански ред и останалите јавни службеници на сојузните министерства и установи од 20 априли 1945 година и добијената согласност на Претседникот на Министерскиот совет бр. 279 од 9 јуни 1945 година, се поставуе др. Олга С. Милошевиќ, лекар-надничар на Одељењето за здравствена заштита на мајки и деца на Министерството за народно здравје на Сојузната влада, за началник на Одељењето за здравствена заштита на мајки и деца на Министерството за народно здравје на сојузната влада, со право на припадности на чиновник III положајна група 1 степен.

Со Решение на Министерот за народно здравје на сојузната влада бр. 223 од 7 јуни 1945 годна, а на основание чл. 1 и 4 Уредбата за поставуење и унапредуење на државни службеници на Демократска Федеративна Југославија од 2 априли 1945 година и

Уредбата за регулисување на државни службеници од граѓански ред и останалите јавни службеници на сојузните министерства и установи од 20 априли 1945 година, се поставува за инженер-чиновник VIII положајна група инж. Вјекослав М. Кимер, надничар-инженер на Санитетско-техничкото одељење на Министерството за народно здравје на сојузната влада.

Со Решение на Министерот за народно здравје на сојузната влада Пов. бр. 222 од 7 јуни 1945 година, а на основание Уредбата за поставување и унапредување на државни службеници на Демократска Федеративна Југославија и Уредбата за регулисување на државни службеници од граѓански ред и останалите јавни службеници на сојузните министерства и установи од 20 априли 1945 година, а спрема устниот захтев на Министерството за народно здравје на Хрватска, се ставува на располагање на Министерството за народно здравје на федерална Хрватска заради распоредот на нова должност др. Дора Филиповић, лекар III група 2 степен на Епидемијското одељење на Министерството за народно здравје на сојузната влада.

Со Решение на Министерот за народно здравје на сојузната влада Пов. бр. 35 од 29 мај 1945 година, а на основании чл. 1 и 4 Уредбата за поставување и унапредување на државни службеници на Демократска Федеративна Југославија од 2 априли 1945 година и Уредбата за регулисување на државни службеници од граѓански ред и останалите јавни службеници на сојузните министерства и установи од 20 априли 1945 година, се поставува др. Вељко Ђ. Нараџић, лекар за лекар при Одељењето на медицинската настава на Министерството за народно здравје на сојузната влада, со право на припадност на чиновник 8 положајна група.

Со Решение на Министерот за народно здравје на сојузната влада Пов. бр. 208 од 4 јуни 1945 година, а на основании чл. 1 и 4 Уредбата за поставување и унапредување на државни службеници на Демократска Федеративна Југославија од 2 априли 1945 година и Уредбата за регулисување на државни службеници од граѓански ред и останалите јавни службеници на сојузните министерства и установи од 20 априли 1945 година, се превзема во служба на Министерството за народно здравје на сојузната влада во својство на чиновник 8 положајна група 2 периодска повишица Крста Д. Вукотић, чиновник 9 положајна група на Болницата за заразни болести во Београд.

Со Решение на Министерот за народно здравје на сојузната влада Пов. бр. 201 од 4 јуни 1945 година, а на основании чл. 1 и 4 Уредбата за поставување и унапредување на државни службеници на Демократска Федеративна Југославија и Уредбата за регулисување на државни службеници од граѓански ред и останалите јавни службеници на сојузните министерства и установи, се премешта во Епидемиолошки институт на Демократска Федеративна Југославија за архивски чиновник 10 положајна група Добросав С. Крстић, архивски чиновник 10 положајна група на Поликлината на Министерството за народно здравје на сојузната влада.

Со Решение на Министерот за народно здравје на сојузната влада Пов. бр. 212 од 4 јуни 1945 година, а на основании чл. 1 и 4 Уредбата за поставување и унапредување на државни службеници на Демократска Федеративна Југославија од 2 априли 1945 година и Уредбата за регулисување на државни службеници од граѓански ред и останалите јавни службеници на сојузните мини-

стерства и установи од 20 априли 1945 година, се поставува Стево Ђ. Полојац, чиновник-надничар на Заводот за производство на лекови на Министерството за народно здравје на сојузната влада за чиновник VIII положајна група при истиот завод.

Со Решение на Министерот за народно здравје на сојузната влада Пов. бр. 194 од 4 јуни 1945 година, а на основании чл. 1 и 4 Уредбата за поставување и унапредување на државни службеници на Демократска Федеративна Југославија од 2 априли 1945 година и Уредбата за регулисување на државни службеници од граѓански ред и останалите јавни службеници на сојузните министерства и установи од 20 априли 1945 година, се поставува Златко Ф. Белоклавак, надничар на печатницата на Министерството за народно здравје на сојузната влада за чиновник VIII положајна група 2 периодска повишица.

ИСПРАВКА

Во ракописот на Решението бр. 1 за одредување цени на хемијските производи испорачени од УНРА, бр. 7670 од 22 септември 1945 година („Службен лист” бр. 77), се поткрала една грешка:

Стоји: I II III
Динари

ПР. 9) Сода нитрат 1 а крист. нето 18,12 19,92 20,41
А треба да стоји:

ПР. 9) Сода нитрат I а крист. нето 8,12 9,92 10,41
Бр. 7670. — Од Управата за цени на сојузното Министерство за трговија и снабдување, 18 октомври 1945 година.

СОДРЖАНИЕ:

	Страна
781. Обвезно (задолжително) толкување на точка 5 член 10 на Законот за врстите на казните од 5 јули 1945 година — —	825
782. Уредба за организацијата на Пољопривредната извештајна служба — — —	825
783. Обвезно толкување бр. 3 на Законот за бирачките списоци — — — — —	826
784. Обвезно (задолжително) напатствие бр. 4 за примена на Законот за избор на народните пратеници за Уставотворна скупштина — — — — —	826
785. Напатствие за застапање на Министерството за просвета на сојузната влада и на подрачните надлештва и установи —	827
786. Напатствие за организација социјално-здравствена и воспитна работа на обдаништата за деца на претшколското време во градовите и индустријските места	827
787. Решение за одредување услови за савинскиот хмељ добро исушен род 1944 година — — — — —	840
788. Решение за одредување цени на режено техничко дрво, на фурнири, шперплочи и на паркети за подручје на Демократска Федеративна Југославија — — —	841
789. Решение за одредување цени на цигли (тули) на цреп (керамиди) и камени коцки — — — — —	849
790. Напатствие за застапање на Министерството за шумарство на сојузната влада, неговите установи и претпријатија на родните судови и другите народни власти како и пред страните судови и другите страни власти, во погледот на заштита на имовинско-правните интереси — — —	849